

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Yrkeslärarexamen

Lärosäte:	Linnéuniversitetet
Yrkesexamen:	Yrkeslärarexamen

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- Förutsättningar
- Utformning, genomförande och resultat
- Studentperspektiv
- Arbetsliv och samverkan

Självvärderingen ska inledas med en beskrivning av hur yrkeslärarutbildningen organiseras på en övergripande nivå. Självvärderingen ska ge bedömargruppen en helhetsbild av yrkeslärarutbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Om lärosätet anser att kursplaner eller utbildningsplaner krävs för att styrka något kan dessa laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallen får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallens utformning såsom marginaler.
- Självvärderingen ska inte överstiga 25 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som totalt utgör 6 sidor.
- Som bilaga till självvärderingen ifylls lärartabellen.

Beskrivning

- Redogör för utbildningens organisation och upplägg på en övergripande nivå och motivera i relation till examensordningen.
- Beskriv relationen mellan den utbildningsvetenskapliga kärnan (inklusive ämnesdidaktik) och den verksamhetsförlagda utbildningen.
- Redogör för arbetet med att säkerställa yrkeskunskaperna i antagningen, dvs. att de särskilda behörighetskraven för yrkeslärare är i enlighet med gällande föreskrifter (*UHRFS 2013:4*).
- Ange när lärosätet erhöll examenstillstånd och ungefärlig omfattning av vilka yrkesprogram som studenterna är antagna mot.

Förutsättningar och organisation

Linnéuniversitetet (Lnu) bildades genom en fusion mellan Högskolan i Kalmar och Växjö universitet 2010. Detta medförde för lärarutbildningens del att större miljöer bildades och kompetenser förstärktes inom flera ämnesområden. Universitetet har examenstillstånd för forskolläraryrket, grundläraryrket, ämnesläraryrket, yrkesläraryrket, specialläraryrket och specialpedagogexamen. Lärarutbildning bedrivs vid campus Kalmar och Växjö. Båda orterna har tradition av lärarutbildning, sedan 1843 med lärarseminarier, därefter lärarhögskolor och efter 1977 högskolor. Vid genomförande av lärarutbildning används hela lärosätets kompetens, oavsett lärares placeringsort. Personal inom samma ämnesområde tillhör samma institution oberoende av vilket campus de huvudsakligen arbetar vid.

Lnu har en linjeorganisation med fem fakulteter samt nämnden för lärarutbildning (NLU) som har ett övergripande kvalitetsansvar för lärarprogrammen. NLU beslutar om utbud, fördelar grundutbildningsuppdrag till utförande fakulteter, följer upp utbildningskvaliteten samt fördelar forskningsmedel till forskningsmiljöer inom fakulteterna. Nämnden består förutom av sin dekan och prodekan av dekan/ledningsperson från fakulteterna för samhällsvetenskap (FSV), för konst och humaniora (FKH), för teknik (FTK) och för hälso- och livsvetenskap (FHL). Därutöver ingår två externa ledamöter och tre studentrepresentanter. För varje lärarexamen finns NLU:s programråd med uppdrag att bevaka utbildningens helhet och progression genom att stödja kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. Administrativt stöd ges av kansliet för lärarutbildning, som bl a ansvarar för beredning av nämndsärenden, budget, programgemensam administration, organisation för verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) samt studie- och yrkesvägledning. Totalt har lärarutbildningen årligen omfattat 888 nybörjarplatser 2017-2019. Yrkesläraryrket har de tre senaste åren haft 67 nybörjarstudenter, med en ökande trend.

Yrkesläraryrket vid Linnéuniversitetet startades som ett samarbete inom Akademi Sydost mellan Blekinge Tekniska Högskola, Högskolan i Kalmar och Växjö universitet. Utbildningen skulle vara nätbaserad och omfatta samtliga yrkesämnen i gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Programmet inleddes höstterminen 2007 och har sedan dess bedrivits i distansform med fysiska träffar. Eftersom samarbetet Akademi Sydost avslutades var Blekinge Tekniska Högskola enbart med i programmet fram till 2009. Utbildningen har dock sedan starten getts på deltid med förlängd vårtermin. Detta gör det möjligt för yrkesverksamma att studera parallellt med sitt arbete, samtidigt som utbildningstiden uppfattas som rimlig. Examen kan nås efter två (kalender-)års studier.

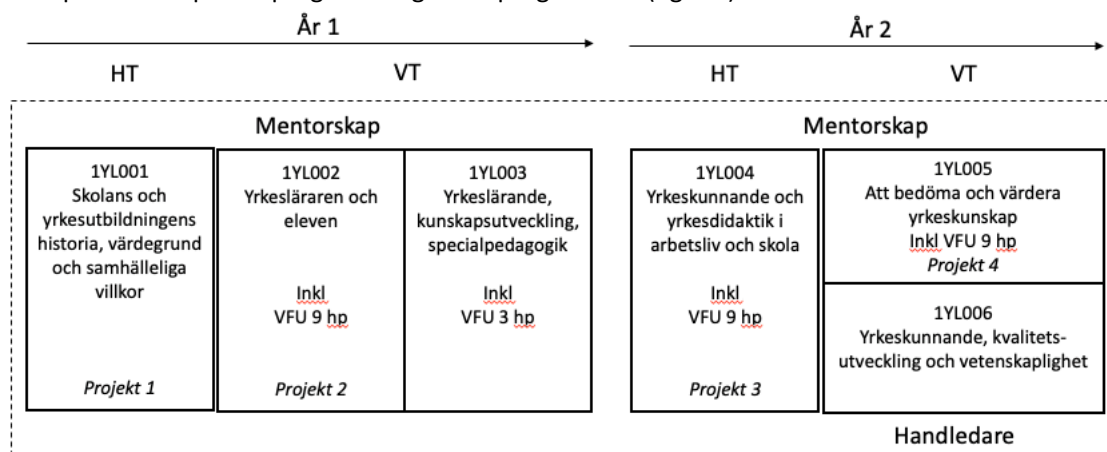
Det operativa ansvaret för utbildningen delas av fakulteterna FTK och FSV som tillsammans ansvarar för kursernas genomförande. Övergripande kvalitetsarbete genomförs av programrådet för yrkesläraryrket, vilket består av programrådsledare (lärare), fyra lärarrepresentanter, en extern arbetslivsrepresentant och två studentrepresentanter som utses av Linnéstudenterna. Utbildningssamordnare från kansliet för lärarutbildning är adjungerad samt vid behov examinatorer, kursansvariga och prefekter. I programrådet finns två koordinatörer vars uppgift är att främja helhet och progression inom programmet genom att upprätthålla kontaktytor för informationsutbyte mellan involverade parter – såväl personal som studenter.

Utbildningens utformning

I programmet är vuxnas lärande centralt vilket speglas i programmets praktik för att möta olika förutsättningar och utgångspunkter i studentgruppen, exempelvis erfarenhet av tidigare studier inom högre utbildning eller verksamhet som lärare. Undervisningen utgår från och drar nytta av studenternas varierande bakgrund genom att vara flexibel vad gäller bl a arbetssätt, innehåll, grupsammansättningar och val av VFU-plats (kan vara studentens arbetsplats). Följande inslag löper genom programmet:

- Loggbok och dialogseminarier: För att synliggöra och följa studentens utveckling av samspelet mellan teoribaserad reflektion och handlingsbaserad kunskap används bl a loggboksskrivande och en dialogseminariemetod som en röd tråd genom programmet.
- Invärdering och utvärdering inom VFU: Studenten har en samlad dokumentation av sin VFU innehållande invärdering (dvs individuell tidplan och mål inom ramen för kursens mål) och utvärdering, vilket utgör grund för att medvetandegöra studentens professionella progression.
- Mentorskap: Några av programmets lärare utgör mentorer för varsin grupp av studenter som de följer genom hela programmet. Mentorskapet ger studenten tillgång till ett kontinuerligt stöd under studierna och ska bidra till att programmet uppfattas som en helhet.
- Projektarbeten: I flera av kurserna tränas praktikutvecklande arbete genom projekt. Dessa fördjupar successivt delarna i systematiskt kvalitetsarbete och bidrar tillsammans med ett vetenskapligt förhållningssätt till en grund för studentens vetenskapliga progression.

Programmet vid Lnu består av sex kurser om vardera 15 högskolepoäng (hp), där utbildningsvetenskaplig kärna (UVK, 60 hp) integreras med moment av VFU (30 hp) i fyra av dessa kurser. Programmets fokus är samspelet mellan vetenskaplig-teoretisk och praktisk kunskap i yrkeslärarens professionella verksamhet samt yrkeskunnandets kärna. Som stöd för genomförande och samordning finns på kursnivå studie-, projekt- och VFU-handledningar med för UVK integrerade delar med mål och examinationsuppgifter. Därutöver finns en programguide för VFU. Integrationen av teoretiska och praktiska moment ramas in av mentorskapet och skapar en progression genom programmet (figur 1).

Figur 1: Modell över upplägg och innehåll i yrkeslärarprogrammet vid Linnéuniversitetet.

År 1 av programmet inleds med Skolans och yrkesutbildningens historia, värdegrund och samhällsliga villkor, vilken belyser framväxt och organisation av yrkesutbildning, skolans och yrkeslärarens värdegrunds- och demokratiuppdrag, kunskapssyn och kunskapsbegrepp samt grunderna i systematiskt kvalitetsarbete via ett projektorienterat arbetssätt (*Projekt 1*). I Yrkesläraren och eleven fördjupas perspektivet med yrkeslärarens roll i skolan och relationer till elever, vårdnadshavare och kollegor. Värdegrundsfrågor rörande mångfald, genus, jämställdhet behandlas, liksom hänsyn till elevers olika bakgrunder. I kursen ingår även lärares yrkesetik, ledarskap, sociala relationer, konflikthantering och motverkande av mobbing och diskriminering. Elevers olika bakgrunder och sociala relationer står i fokus i *Projekt 2*. I kursens

VFU (9 hp) bearbetas och omsätts kursens teoretiska delar, samt bedömning och betygsättning introduceras. I kursen Yrkeslärande, kunskapsutveckling och specialpedagogik ligger fokus på villkor för elevens lärande och utveckling, samt till grundläggande specialpedagogiska dimensioner. Parallellt med förståelse för yrkeslärandets centrala delar introduceras pedagogiska och didaktiska teorier för att förstå kopplingen till undervisning i skiftande lärandemiljöer, samt förutsättningar och villkor för ungas lärande. En central del utgörs av att studenten med utgångspunkt från beskrivningar av sin egen erfarenhetsgrundade kunskap och sitt yrkeslärande anknyter till yrkesdidaktiska implikationer för undervisningen. I den integrerade VFUn (3 hp) ges studenterna möjlighet att inom ramen för kursinnehållet genomföra deltagande observationer och intervjuer med elever om hur de upplever sin utbildning.

År 2 av programmet inleds på höstterminen med Yrkeskunnande och yrkesdidaktik i arbetsliv och skola, där de specialpedagogiska och yrkesdidaktiska perspektiven placeras i en vidare kontext av professionellt förhållningssätt i samverkan med arbetsliv och skola, mellan olika professioner samt med vårdnadshavare. Dessa frågor behandlas till stor del i kursens projektarbete (*Projekt 3*). Även skolans uppdrag kopplat till hållbar utveckling och interkulturalitet behandlas, liksom frågor som berör arbetsliv och arbetsmiljö. Kursens VFU (9 hp) behandlar bl a utmaningar med de olika former av samverkan som anges ovan. I Att bedöma och värdera yrkeskunskap fokuseras utveckling av ett medvetet yrkesdidaktiskt förhållningssätt med yrkeslärares konkreta pedagogiska arbete, samt faktorer som påverkar lärande- och undervisningssituationer. I kursen utnyttjas och vidareutvecklas kunskaper från programmets andra kurs om bedömning och betygsättning. Kursens VFU (9 hp) har fokus på didaktisk förmåga samt bedömning och betygsättning, vilket också kan kopplas till kursens yrkesdidaktiska utvecklingsprojekt (*Projekt 4*). I den parallella kursen Yrkeskunnande, kvalitetsutveckling och vetenskaplighet fördjupas perspektiven på praktikutvecklande arbetssätt. Studenten ska utveckla en professionell grund med en vana att utifrån teoretiskt grundad kunskap reflektera över val av innehåll, kunskapsyn och förhållningssätt i relation till praktiken som yrkeslärare. Kursen examineras via dialogseminarier och ett enskilt arbete.

I programguiden för VFU beskrivs kursernas VFU-relaterade mål och innehåll och samordnas med de kursvisa VFU-studiehandledningar som finns för kurs 2-5 (se figur 1). I varje VFU-studiehandledning anges den aktuella kursens VFU-relaterade mål. För att säkerställa progression genom programmet och för att synliggöra de förmågor och färdigheter som studenten ska utveckla enligt examensordningen för programmet uttrycks det i programguiden sex övergripande kvalitativa förmågor som ligger till grund för bedömning och betygsättning av de fyra VFU-perioderna i programmet. Varje förmåga är i sin tur förtydligad i en bedömningsmatris med bedömningskriterier enligt en progressionsskala – men endast en eller två förmågor är i fokus under varje VFU-period. Därmed möjliggörs en progression mellan förmågor under programmets gång. En viktig kvalitetsaspekt för genomförandet är att förutsättningarna i form av mål, innehåll och kvalitativa förmågor tydliggörs för berörda parter (student, VFU-handledare och mentor) innan VFU-perioden inleds. Detta säkras genom ett systematiskt arbete där studenten först skriver en så kallad invärdering, dvs sätter upp mål för VFU-perioden (med hänsyn till examens- och kursmål) samt gör en tidsplanering. Invärderingen stäms av med mentor och VFU-handledare. VFU:n följs sedan upp i form av skriftlig och muntlig utvärdering student/VFU-handledare, VFU-handledare/mentor samt student/mentor emellan, där rekommendationer också sätts upp inför kommande VFU-period då en ny invärdering görs, bl a utifrån denna utvärdering.

Studenterna placeras av VFU-koordinator vid kansliet för lärarutbildning i relevant yrkeslärarverksamhet, dvs utifrån sitt/sina yrkesämne/n, och i möjligaste mån hos handledare med VFU-handledarutbildning. För att tillgodose enskilda studenters olika förutsättningar kan VFU genomföras antingen på hel- eller deltid. En målsättning är att den studerande under sin utbildning får möta olika miljöer utifrån de verksamhetsformer som läroplanerna för gymnasieskolan och vuxenutbildningen anger. Detta sker genom studentens samlade dokumentation av sin VFU (via invärdering/utvärdering, loggbok, etc), där planeringen ska utgå från den nivå där studenten befinner sig, oavsett om studenten har erfarenhet av läraryrket eller inte. Student som genomför VFU på sin ordinarie arbetsplats rekommenderas att någon gång under sin utbildning också genomföra VFU på en annan skola. VFU kan genomföras utomlands och del av

VFU kan göras i bransch om studenten inte har varit verksam inom sitt grundyrke sedan länge. Vid byte av VFU-placeringar eller för situationer då VFU måste avbrytas i förtid finns särskilda avvikelserutiner.

Mentorskapet ramar in programmet. Mentorn (lektor/adjunkt) leder en mentorsgrupp om 15-20 studenter under hela studietiden. I samband med fysiska kursträffar samt mellan träffarna arbetar studenterna i mentorsgruppen. Mentorn tillsammans med lärarutbildare och VFU-handledare handleder, återkopplar och ger underlag för bedömning på studenternas uppgifter till examinator. I progressionen rörande praktikutvecklande projektarbeten handleder mentorn projektgrupper, inledningsvis bestående av 4-5 studenter, inom ramen för mentorsgruppen. Successivt minskas sedan antalet deltagare i projektgrupperna för att i 1YL005 bedrivs av den enskilde studenten. På detta sätt kan studenten tryggt utveckla kunskaper och färdigheter för att i 1YL006 få en handledare för det enskilda arbetet.

Genom en organisation där examinatorer har regelbundna möten om kvalitetskriterier och examinationer, genom yrkeslärardagar med diskussioner om kvalitetsfrågor och examinationers utformning samt genom stickprovskontroller på studentuppgifter med avstämning av lärares bedömningar, stärks ett arbetssätt som strävar efter att öka kvaliteten i programmet.

Säkerställande av behörighetsbedömning av yrkeskunskaper vid antagning till programmet

Linnéuniversitetet använder sig av Valiwebb för bedömningen av behörighet för att undervisa i yrkesämnen. Valiwebb utgörs av bedömare och experter inom relevant bransch/verksamhet och gör bedömningen utifrån UHR:s föreskrifter om kvalificerade och relevanta kunskapskriterier för särskild behörighet till utbildning som leder fram till yrkeslärarexamen. Dessa bedömningskriterier vilar i sin tur på läroplanens kunskapskrav för yrkesämnen. De bedömare/experterna som anlitas finns samlade i en bedömarbank som administreras av UHR. Bedömare/experten för in sitt yttrande/vägledande råd för ämnesbehörighet i Valiwebb inför beslut om antagning. Med utgångspunkt i UHR:s kunskapskrav motiverar också bedömare/experten sitt yttrande. När kartläggnings- och bedömningsprocessen är klar fattas beslut av lärosätet om den sökande är behörig att antas eller ej.

Vissa år har fler kvinnor än män påbörjat programmet – medan detta förhållande under andra år har varit det omvända. Under de senaste tre åren har andelen av det lägst representerade könet inte understigit 40 %. De senaste tre åren har en dryg sjättedel av studenterna som påbörjat utbildningen varit högst 30 år, ungefär en tredjedel av studenterna 31-40 år, ungefär en tredjedel 41-50 år – och en knapp sjättedel 51 år eller äldre. Under denna tidsperiod har flest studenter utbildat sig mot Vård- och omsorgsprogrammet (43 studenter), följt av Handels- och administrationsprogrammet (28 studenter), Bygg- och anläggningsprogrammet (27 studenter), Fordon- och transportprogrammet (20 studenter) och därefter i fallande ordning vad avser antal studenter: Restaurang- och livsmedelsprogrammet, Naturbruksprogrammet, Industritekniska programmet, El- och energiprogrammet, Barn- och fritidsprogrammet, Hantverksprogrammet, Specialidrott, Hotell- och turismprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet, samt Teknikprogrammets fjärde år. Det geografiska upptagningsområdet för studenter utgörs till stor del av Kronobergs och Kalmar län, men många studenter kommer även ifrån Jönköpings, Hallands och Blekinge län. Därutöver återfinns även ett antal studenter ifrån andra län i utbildningen – från Skåne i söder till Stockholm i norr.

Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Beskrivning

Bifogad tabell visar vilka lärare som har utfört uppdrag under den aktuella tidsperioden 2019/2020 i programmens kurser. Av tabellen framgår att det är 34 lärare som i varierande grad arbetar i programmet. Av de 12 lärare som undervisar minst 10 % av heltid i kurserna är 6 utbildade ämneslärare, 3 har annan lärarutbildning (yrkeslärare, lågstadielärare, etc). 6 av de 12 har doktorsexamen. Av samtliga 34 lärare är 4 examinerade yrkeslärare, 16 lärare är disputerade och av dem är 3 docenter och 3 professorer. Av de 34 lärarna har 13 tidsbegränsad anställning, 11 är lektorer, 5 doktorander och 6 adjunkter. En av lärarna med tidsbegränsad anställning är utbildad ämneslärare. 42 % av undervisningstiden i kurserna i programmet bedrivs av utbildade lärare och 58 % av undervisningstiden bedrivs av disputerad personal. Sammanlagt 7 lärare är verksamma som mentorer. Av dessa är 3 lektorer varav en är mentor för två mentorsgrupper och övriga 4 är adjunkter. 2 har tidsbegränsade anställningar och 6 är utbildade lärare för gymnasieskolan.

Kompetensförsörjning, uppföljning och utveckling

Varje fakultet har en systematik för att löpande hantera kompetensförsörjning, följa upp kompetensförsörjningsplaner och bibehålla stabilitet och tillgänglighet i den samlade lärarresursen. NLU samarbetar och stödjer finansiellt fakulteternas kompetensutvecklingsbehov på lång och kort sikt. Det handlar om att rekrytera personal med rätt kompetens samt att utveckla kompetens hos befintlig personal. Exempel på detta är doktorandtjänster eller extra forskningstid vid nyrekrytering.

I nästa led genomför kursansvariga institutioner systematiska uppföljningar av lärares kompetens, kompetensutvecklingsbehov och rekryteringsbehov i relation till utbildningens omfattning, undervisning och examination. Genom att årligen upprätta kompetensförsörjningsplaner analyserar institutionerna kompetens- och personalbehoven för de kommande åren. Som underlag används främst årliga medarbetarsamtal med prefekt, liksom sammanställningar av forskningsproduktion och forskningsverksamhet, kurs- och programvärderingar och dialoger med kursansvariga och programråd. Ansvar för kompetensutveckling ligger härmed på kursgivande institution. Institutionerna följer det lokala arbetstidsavtalet som innebär att adjunkter har minst 10 % kompetensutveckling. För lektorer är motsvarande andel för forskning 20 – 25 %. Beslut gällande inriktning på kompetensutveckling/forskning fattas utifrån den redovisade bakgrunden i samråd med prefekt och ska ha utbildningsrelevans samt bidra till vetenskaplig meritering.

Lärarna inom programmet har genomgått behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning, vilken erbjuds i samband med nyanställning. Många lärare har också genomgått "Den gula tråden" – en kompetensutvecklingsinsats med kursplanekonstruktion, undervisningsplanering, bedömning för lärande och examination. Utveckling av kollegial kompetens sker också genom gemensamma internat och heldagsträffar. Vissa institutioner har programarbetslag som diskuterar kursutveckling, examination, litteratur och utveckling av undervisning eller deltar på temaseminarier.

Fakulteten för samhällsvetenskap (FSV) har som exempel på genomförande av kompetensutveckling i samarbete med NLU under fyra år satsat på strategisk rekrytering av lektorer och biträdande lektorer (50 % forskningstid i tjänst) samt antagning av doktorander. I FSV:s verksamhetsplan för 2018-2020 är målsättningen att samtliga institutioner som erbjuder lärarutbildning ska ha minst 65 % disputerade lärare år 2020 och i samarbete med NLU antog fakulteten under 2018, som ett led i denna målsättning, 13 doktorander med inriktning mot pedagogik, inklusive specialpedagogik. Dessutom pågår rekrytering av en biträdande lektor och den som troligen kommer att erbjudas tjänsten är utbildad ämneslärare med utbildningssociologiska intressen, vilket ytterligare berikar kompetensen inom utbildningen. Vidare anställdes tre lektorer under året och ytterligare två lektorat är utannonserade och kommer att besättas med personal som ska arbeta inom UVK-området. Vid Lnu ges en generell VFU-handledarkurs omfattande (7,5 hp) varje termin för att tillgodose handledarkompetens hos programmets VFU-handledare.

Fakulteten för teknik (FTK) genomför årlig kompetensutvecklingsplanering. Ämnet yrkeskunnande och teknologi befinner sig i ett generationsskifte där en professor, tillika förgrundsgestalt inom ämnet, snart kommer att pensioneras och därmed lämna lärosätet. Därför har lektorstjänster utlysts i ämnet. En examinator avslutade sin anställning i augusti 2019 men ersattes delvis av en nyanställd lektor. På grund av rådande personalläge finns relativt många personer som är verksamma i ämnet, eller successivt skolas in i detsamma, vilka har en förhållandevis liten anställningsgrad inom ämnet. Fler lektorer/professorer kommer att anställas. En adjunkt bedriver forskarstudier om yrkeslärare vilket på sikt ska stärka programmets forskningsbas. En lektor som tidigare har varit examinator för 1YL006 och har erfarenhet av yrkesutbildning på gymnasial nivå har nu större andel undervisning i programmet. Kompetensutveckling sker också genom temaseminarier inom forskningsmiljön.

Värdering och analys

Antalet lärare och deras kompetens bedöms stå i proportion till utbildningens volym och genomförande. Under VFU-perioderna deltar också verksamma lärare från skolor i regionen, vilket dock inte framgår av tabellen. Dessa är behöriga yrkeslärare men en relativt stor andel saknar VFU-handledarutbildning. Nationellt sett är det mycket svårt att få yrkeslärare att delta i denna typ av utbildning, men via Nätverk för yrkeslärare (se sidan 29) sprider vi information om möjligheterna och har förhoppningar om att det kommer att öka deltagandet och därmed handledningskompetensen. När det gäller universitetslärares professionsrelaterade kompetens upprätthålls och utvecklas denna av VFU-besöken. Deras direkta syfte är att kvalificera bedömningen av studentens yrkeskunnande, men de ger också rika tillfällen för lärare att observera och samtala om aktuell verksamhet samt utveckla samverkan med personal i skolan.

Det kan dock konstateras att forskarutbildning med inriktning mot skola och utbildning nationellt sett inte verkar motsvara lärosätens behov av disputerade lärare. Denna situation leder dels till att det finns svårigheter att rekrytera lärare med viss kompetens, dels till ett stort behov av att bygga upp en omfattande forskarutbildning för att därigenom bidra till kompetensförsörjning lokalt och nationellt. Flera av institutionerna är inne i en period av pensionsavgångar och rekryterar i första hand tillsvidareanställd personal, men rekryteringar av tidsbegränsat anställd personal förekommer också. I den senare kategorin ingår så kallade adjungerade adjunkter som främst bidrar med aktuell yrkeserfarenhet från fältet. I rekrytering av kommunalt anställd personal är löneläget vid universiteten, jämfört med i kommunerna, en utmaning. Detsamma gäller för rekrytering av doktorander med lärarexamen. Gemensamt för NLU och samtliga fakulteter är att kompetensförsörjningen av lärare till lärarutbildningen har varit högt prioriterad under ett flertal år. Samtidigt som institutioner har överenskommelser med andra institutioner om att få låna lärare som är erfarna på området finns också flera disputerade lärare anställda inom programmets kompetensförsörjningsområde och bland dessa finns dessutom erfarenhet av att arbeta som yrkeslärare. För att trygga personalförsörjningen framgent har doktorander inom området rekryterats varav en kommer att disputeras under 2020. I samband med hennes anställning blir det av dubbel kompetens: vetenskaplig förtrogenhet och yrkesmässig erfarenhet. Detta angreppssätt i rekryteringsfrågan har varit en strategi de senaste åren i kombination med att arvoda särskilt meriterad kompetens i de kurser där så behövs.

Att kompetensen matchar innehållet i kurserna säkras till stor del av att NLU har en beställarfunktion. De lärare som deltar i utbildningen är beroende av NLU:s fördelning av anslag och ansvar, vilket innebär att vid utveckling och fastställande av nya kurser samt vid omprövning av tidigare beslut ska miljöer redovisa adekvat kompetens. Bedömningsgrunder för sådana inventeringar handlar om huruvida miljöer kan visa på en för kursinnehållet relevant forskningsbas med vetenskaplig förankring i såväl nationell som internationell forskning och tydlig koppling till professionen samt en professionsbas där lärarna har aktuell, beprövad och dokumenterad erfarenhet från fältet samt god förankring och kompetens inom utbildningsvetenskaplig forskning. Miljön ska vidare vara en integrerad utbildnings- och forskningsmiljö som samverkar med det omgivande samhället. Utifrån en sådan inventering bereder och fattar NLU beslut om ansvarig och eventuell medverkande fakultet för utbildningsuppdraget. I vissa fall involveras lärare från en miljö/institution, i andra fall från flera och ibland anlitas medarbetare med särskilda kompetenser.

Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Beskrivning

NLU främjar den vetenskapliga basen för lärarutbildningen bl a genom att årligen fördela forskningsanslag motsvarande ca 20 mkr till de forskningsmiljöer som på ett tydligt och aktivt sätt bedriver forskning med relevans för det utbildningsvetenskapliga och yrkesdidaktiska undervisningsinnehållet. Dessa forskningsmiljöer utgör lärarutbildningens vetenskapliga bas och åtar sig ansvar för den vetenskapliga kvaliteten inom de kurser och/eller innehållsområden inom forskningsmiljöns kompetensområde. Forskningsmiljöer som är relevanta för programmet och som NLU fördelar medel till framgår av tabell 1:

Tabell 1. Forskningsmiljö och huvudsaklig bas för forskningsområden

Forskningsmiljö	Huvudsakligt ansvar fo- bas kurs
Forskningsmiljön <i>Läroplansteori och didaktik</i> (SITE) bedriver forskning om vad som räknas som kunskap i skola och yrkesutbildning och yrkesliv med fokus på relationen mellan teoretisk och praktisk kunskap. Miljön arbetar med hur aktuell läroplansteoretisk och didaktisk forskning, teoribildning och centrala begrepp inom miljön ska integreras i kursplaner och examinationsuppgifter med tillhörande bedömningskriterier i kursernas UVK-delar under forskningsseminarier minst två gånger om året.	1YL001, 1YL002, 1YL004, 1YL005
Forskningsmiljön <i>Forskning om pedagogiska professioner och praktiker</i> (PEPP) bedriver forskning med fokus mot lärares arbete och verksamheters utveckling samt elevers vardagliga liv och lärande i skola. Forskningen är praxisnära och sker ofta i samarbete med verksamma i pedagogisk praktik. Flera lektorer och två doktorander med inriktning mot yrkesutbildning undervisar i programmet.	1YL001, 1YL002, 1YL003, 1YL004
Forskningsmiljön <i>Yrkeskunnande och teknologi</i> (YKT) bedriver forskning om yrkeslärares yrkeskunnande – bl a gällande metodologisk utveckling för artikulering och gestaltning av yrkeskunnande via en dialogseminariemetod – och frågor i skärningspunkten mellan kunskapssteoretiska fält som rör praktisk kunskap, pedagogik/didaktik, klassisk bildning (filosofi, idéhistoria) samt teknologisk utveckling. Forskningsmiljön är knuten till ett högre seminarium tillsammans med en teknik- och fysikdidaktisk forskningsmiljö.	1YL001, 1YL004, 1YL005, 1YL006
Forskningsmiljön <i>Research in Inclusion Democracy and Equity</i> (RIDE) inriktar sig på frågor inom specialpedagogik och bidrar med perspektiv rörande inkludering, likvärdighet, demokrati, pedagogiskt ledarskap och sociala relationer.	1YL003, 1YL005
Forskningsmiljön <i>Research on Society, Ethnography and Culture</i> (ReSEC) kombinerar humanistiska och samhällsvetenskapliga metoder och har frågor om social rättvisa och inkludering, inte minst i förhållande till migration, mångfald och genusrelationer som centralt fokus.	1YL002, 1YL004

Miljöerna får årligen också ett driftsstöd som ska användas till utbildningsvetenskaplig seminarieverksamhet med inriktning främst mot de kurser/innehållsområden som forskningsmiljön ansvarar för och som ska vara tillgänglig för samtliga lärarutbildare vid båda campus. Sedan 2019 ges också ett årligt riktat stöd för att utveckla den yrkesdidaktiska forskningsaktiviteten och undervisningskvaliteten inom programmet där forskare och lärare inom programmet bl a deltar i textseminarier. Via strategisk rekrytering och kom-

petensutveckling av befintlig personal kan NLU även säkerställa och långsiktigt utveckla lärarutbildningsprogrammets forskningsbas. Genom tydligt ställda krav på forskningsmiljöernas aktiviteter, deras medverkan i programmets undervisning samt engagemang i samverkansuppdrag arbetar NLU aktivt för att synliggöra och stärka kunskapsrotationen mellan forskning, utbildning och samverkan.

Genom att aktiva forskare och doktorander i forskningsmiljöerna fungerar som föreläsare och seminarieledare samt att vetenskapliga publikationer används som litteratur i examinationsuppgifterna får studenterna del av en vetenskaplig och professionsinriktad utbildningsmiljö. Ett exempel som visar forskningsmiljöernas deltagande och hur kurserna anknyter till aktuella forskningsområden är en examinationsuppgift baserad på didaktisk design och utförande av ett undervisningsmoment i yrkesutbildningshistoria i 1YL001 som SITE ansvarar för. I uppgiften ingår en föreläsning baserad på en vetenskaplig artikel om yrkeslärarstudenters didaktiska förståelse och om hur yrkeslärarstudenter skapar mening, vilken är skriven av forskare i SITE tillsammans med en doktorand i YKT. Ytterligare ett exempel på forskningsmiljöns bidrag är föreläsning inom moment om bedömning och betygsättning i 1YL005 där vetenskapliga perspektiv på bedömning tillämpas och fördjupas genom att olika bedömningsteorier och forskningsresultat kritiskt granskas och problematiseras. Ett annat exempel är från 1YL003 där en av doktoranderna som är aktiv i PEPP-miljön föreläser om yrkesidentitet och yrkesutbildning med utgångspunkt i egen forskning som också finns representerad som obligatorisk litteratur. Studenterna arbetar därefter i grupper med frågor om yrkesidentiteter kopplade både till deras positioner som (kommande) yrkeslärare och sina grundyrken. Deltagande observation som forskningsmetod tas upp med exempel från doktorandens avhandlingsarbete. Studenternas reflektioner diskuteras och redovisas därefter gemensamt och de får återkoppling av doktoranden. I denna kurs finns även en föreläsning om yrkesdidaktik med exempel från lärares egen forskning. Tillämpningen av en dialogseminariemetod inom programmets kurser i syfte att synliggöra, artikulera och gestalta olika kunskapsformer i yrkeslärarens praxis är ett exempel på hur pågående forskning och metodutveckling inom YKT bidrar till programmets vetenskapliga och professionsinriktade utbildningsmiljö. Ett annat exempel är från 1YL002 där en doktorand föreläser kring genus med utgångspunkt i den egna forskningen, där empiriinsamling sker bland elever på gymnasieskolans yrkesprogram. I en kursuppgift utgör sedan begreppet genus (tillsammans med etnicitet och klass) analysredskap i ett projektarbete där studenterna intervjuar varsin ungdom om deras sociala relationer, deras skolgång och deras medieanvändning – för att sedan sammanställa detta i rapportform. Ett ytterligare exempel har koppling till VFU:n i programmet genom att en doktorand föreläser utifrån sina forskarstudier som berör utveckling av yrkesidentitet hos yrkeslärarstudenter som parallellt med sin lärarutbildning arbetar som obehöriga lärare.

I samverkan mellan NLU och fakulteter har rektor inrättat kunskapsmiljön *Utbildning i förändring* i juni 2019 i syfte att samla kunskap och kompetens för utbildningsvetenskaplig och allmän-/ämnesdidaktisk forskning. Ett av kunskapsmiljöns första projekt är att skriva kurslitteratur där allmän- och ämnes-/(yrkes-) didaktiska perspektiv knyts samman som en bred vetenskaplig bas. Litteraturen är tänkt att ingå som obligatorisk läsning för samtliga lärarutbildningar där flera av miljöns forskare medverkar. Av särskild vikt för yrkeslärarutbildningen är frågor som rör förhållandet mellan teoretisk och praktisk kunskap och hur den praktiska kunskapen kan ingå som en del i professionellt förhållningssätt grundat i vetenskap och beprövad erfarenhet. Här arbetar kunskapsmiljön med att utveckla arbetssätt inom yrkeslärarutbildningen där studenter utvecklar ett vetenskapligt förhållningssätt på sin egen praktik.

Värdera och hantera

Utifrån ovanstående beskrivning gör vi bedömningen att studenterna verkar i en vetenskaplig och professionsinriktad miljö och att verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan utbildning och forskning. Att döma av våra studentundersökningar upplever studenterna enligt resultat i Linnébarometern 2017 att det finns en tydlig forskningsanknytning i kursinnehållet (100 %) och att den kunskap som förmedlas i utbildningen vilar på en vetenskaplig grund (96 %). Dessutom uppger 92 % av studenterna i samma undersökning att deras intresse för vetenskapliga frågor har ökat under studietiden. I en kursvär-

dering som gjordes i januari 2020, med den senaste antagna kursgruppen studenter återfanns några påstående om utbildnings- och kunskapsmiljön i den kurs de precis hade läst. 96 % av svarande studenter instämde helt eller delvis i påståendet att kursen har stimulerat till kreativitet och kritiskt tänkande och på motsvarande sätt svarade 94 % att kursen har haft högt ställda kunskapsmål.

Vi gör värderingen att det finns en gedigen forskningsbas kopplad till områdena inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. I våra analyser av utbildningsmiljön ser vi att det behövs satsningar inom yrkesdidaktik, yrkeskunnande och yrkeslärande som forskningsområden vid LNU. Insatser för att säkra den vetenskapliga och professionsinriktade miljön sker delvis redan via forskarstudier, tidigare nämnda stöd för yrkesdidaktisk forskning och samverkansarenor mellan yrkesverksamma yrkeslärare och forskare i nätverk och VFU-handledarutbildningar. Däremot finns på längre sikt ett identifierat utvecklingsområde som handlar om att rekrytera fler seniora forskare samt att initiera ytterligare aktiviteter för kopplingen mellan forskning och utbildning. För att hantera detta avsätter NLU inför 2021 särskilda strategiska forskningsmedel för vetenskaplig ledning samt skapa förutsättningar för en långsiktig och hållbar forskningsplattform för yrkesutbildning och yrkesläroinriktad utbildning inom ramen för kunskapsmiljön *Utbildning i förändring*. Kunskapsmiljöns arbete är ett sätt att stärka yrkesdidaktiska perspektiv i utbildningen. Den ska även bidra till ett arbetssätt där yrkesläroinriktade studenterna utvecklar en vana att utifrån teoretiskt grundad kunskap reflektera över den konkreta praktiken som de ställs inför i sitt kommande yrke som lärare.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

1. För yrkesläroinriktad examen ska studenten

- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt samt visa kännedom om vuxnas lärande.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Beskrivning

Flertalet av programmets kurser har kursmål som kan kopplas samman med examensmålet inom kunskapsformen kunskap och förståelse (KF). Tabell 2 visar exempel på kursmål som anknyter till KF.

Tabell 2. Exempel på kursmål och progression som svarar upp mot examensmål KF.

Kurs	Exempel på kursmål
1YL001	<ul style="list-style-type: none"> - resonera om olika typer av digitala medier och representationsformer samt diskutera dess betydelse för verksamheten i skolan - beskriva och problematisera läraruppdraget och lärarens olika roller i förhållande till relevanta styrdokument och till arbetet inom utbildnings- och skolväsendet - beskriva förändringen av skolväsendets styrning och organisation ur ett historiskt och läroplansteoretiskt perspektiv med särskilt fokus på yrkesutbildning

	- beskriva och redogöra för olika kunskapstraditioner och kunskapsformer samt beskriva hur normer och värderingar i synen på kunskap förändrats över tid
1YL002	- beskriva och resonera om och samhällets normer och värden skapar förutsättningar för hur pedagogiska möten kan utövas
1YL003	- redogöra för olika perspektiv på lärande och utveckling, samt kritiskt diskutera hur elevers skilda villkor kan påverka deras möjligheter till lärande - i anslutning till det egna yrkesområdet och med utnyttjande av pedagogisk teori och didaktiska överväganden argumentera för val vid planering och genomförande av lärsituationer
1YL004	- beskriva och utveckla relationer mellan yrkesidentitet, yrkeskunnande och yrkesdidaktik och ge konkreta exempel på yrkeskunnande i koppling till skola och bransch - beskriva och använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten med särskilt fokus på kommunikation med olika aktörer så som elever, vårdnadshavare och arbetsliv
1YL005	- självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i syfte att kunna tillämpa det för att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling - ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att skapa förutsättningar för att stimulera varje elevs lärande och utveckling
1YL006	- ge exempel på erfarenhetsbaserat lärande, där erfarenhet kvalificeras till ny kunskap genom reflektion och i dialog med andra yrkesutövare - gestalta sin egen eller andras yrkeserfarenhet i berättelsens form för att beskriva yrkeskunnande

Kursmålen ovan examineras på olika sätt i programmets kurser. Exempel på kursmål som stödjer examensmålet KF, deras inbördes progression samt undervisnings- och lärandeaktiviteter med examinationer beskrivs i tabell 3 nedan.

Tabell 3. Exempel på kursmål som stödjer progression mot och examination av examensmålet KF.

Kursmål	Exempel på undervisnings- och lärandeaktiviteter samt examinationer
1YL001 - beskriva förändringen av skolväsendets styrning och organisation ur ett historiskt och läroplansteoretiskt perspektiv med särskilt fokus på yrkeslärarutbildning samt relatera till samhällsliga villkor som präglat och i dag påverkar skolväsendets organisation och uppdrag - beskriva och redogöra för olika kunskaps-traditioner och kunskapsformer samt beskriva hur normer och värderingar i synen på kunskap förändrats över tid - beskriva och problematisera läraruppdraget och lärarens olika roller i förhållande till relevanta styrdokument och till arbetet inom utbildnings- och skolväsendet - resonera om olika typer av digitala medier och representationsformer samt diskutera dess betydelse för verksamheten i skolan	Föreläsningar: Vad är kunskap?; Yrkesutbildning i ett historiskt perspektiv Seminarier: Min yrkesutbildning i ett historiskt perspektiv; Läraruppdraget och skolan som samhällslig institution (inkl. digitalisering) Grupparbete: Projektarbete om skola och yrkesutbildning – nuläge och historik Individuellt arbete: Litteraturstudier; loggbok; beskriva sitt yrkes kunskaper och hur hen lärt sig; presentation av sitt yrkes utveckling Examination: Seminarium om individuella muntliga presentationer
1YL003 - redogöra för olika perspektiv på lärande och utveckling, samt kritiskt diskutera hur elevers skilda villkor kan påverka deras möjligheter till lärande	Föreläsningar: Yrkesdidaktiska frågor; Perspektiv på lärande; Specialpedagogiska perspektiv VFU: VFU-invärdering; loggboksskrivande; VFU-utvärdering Seminarier: VFU-uppföljning; Spår av perspektiv på lärande i undervisningen

<p>- i anslutning till det egna yrkesområdet och med utnyttjande av pedagogisk teori och didaktiska överväganden argumentera för val vid planering och genomförande av lärsituationer</p>	<p>Grupparbete: Yrkeslärande (gruppen sammanställer text utifrån elevintervjuer) Individuellt arbete: Litteraturstudier, Planering av undervisningsmoment Paruppgift: Interaktionistiskt tänkande Examination: Enskild skriftlig redovisning av Planering av undervisningsmoment; VFU; grupparbete; paruppgift; seminarier</p>
<p>1YL005 - självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning... och den pedagogiska verksamheten i syfte att kunna tillämpa det för att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling - ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att skapa förutsättningar för att stimulera varje elevs lärande och utveckling</p>	<p>Föreläsningar: Perspektiv på utbildningsplanering; Bedömning och betygsättning; Lärares uttalade arbete; Vuxnas lärande i yrkesutbildning VFU: VFU-invärdering; loggbokskrivande; VFU-utvärdering Seminarier: Bedömning och betygsättning; VFU-uppföljning; VFU och lärarens yrkeskunnande; Redovisningar av Kursutvecklingsprojektet med diskussion både i inriktningsgrupp och i mentorsgrupp; Individuellt arbete: Kursutvecklingsprojekt Examinationer: Seminarier; självständigt kursutvecklingsprojekt</p>

En analys av programmets kurser visar att kursmål och examinationer stödjer studenten i att utveckla kunskaper och förståelse inom det aktuella examensmålet. I 1YL001 beskriver studenten vad som kännetecknar hans yrke, hur hen lärt sig yrket och vad som haft betydelse för lärandet. Det är ett sätt att komma åt det ämnesdidaktiska "vad:et" och få en medvetenhet och förståelse för vad yrkeskunskap och yrkeslärande kan innebära. När studenterna sedan får uppgiften att fiktivt inleda en lektion med presentation av den historiska utvecklingen inom studentens yrkesområde ges möjlighet till en första träning i att undervisa och att börja fundera på såväl didaktiska som metodiska frågor. Presentationen spelas in och delas med andra studenter. En enskild reflektion och analys av de olika presentationerna utifrån de didaktiska frågorna följs upp med diskussioner om exempelvis pedagogiska implikationer på ett efterföljande examinerande seminarium, Min yrkesutbildning i ett historiskt perspektiv. Sammanlagt bidrar detta till ett första steg i den didaktiska progressionen.

I 1YL003 ska studenten i en skriftlig inlämningsuppgift använda pedagogisk och didaktisk teori samt argumentera för val vid planering och genomförande av en undervisningssituation inom sitt yrkesämne. Utifrån centralt innehåll och kunskapskrav planeras ett avgränsat undervisningsmoment med utgångspunkt i de (yrkes-)didaktiska frågorna: "Vad?", "Hur?", "Varför?", "Var?", "med hjälp av vad?" och "bedömning?". Studenten reflekterar också över hur hen kan följa upp att eleven har utvecklat det kunnande som undervisningsmomentet syftade till. På VFU fokuseras bl a på att utveckla förståelse för och insikt om det kunnande och vetande som präglar yrkeslärares yrkeskunnande. På det VFU-uppföljande seminariet diskuteras ämnesdidaktiska och metodiska kompetenser med utgångspunkt i exempel utifrån VFU-erfarenheter. I den skriftliga inlämningsuppgiften krävs en konkret undervisningsplanering kopplat till ämnets syfte och centralt innehåll från en kursplan i ett yrkesämne samt att planeringen utgår från de didaktiska huvudfrågorna. Val som är gjorda ska ha tydliga litteraturkopplingar som belyser kritiska aspekter gällande förutsättningar att främja elevers yrkeslärande och hur kunnande kan bedömas.

I 1YL005 genomför studenten ett enskilt yrkesdidaktiskt kursutvecklingsprojekt som ska resultera i dels en studiehandledning för elever i gymnasieskolan alternativt vuxenutbildningen, som studenten kan prova att genomföra (hela eller delar av) med elever på VFU:n, dels en rapport innehållande beskrivningar av förutsättningar, planering, genomförande och uppföljning inkl. bedömning av en kurs eller ett kursmoment. Vid seminarierna om betyg och bedömning, VFU och lärarens yrkeskunnande, respektive om Kursutvecklingsprojektet redovisas och diskuteras både i en grupp med liknande yrkesämne och i mentorsgruppen (med en bredd av yrkesämnena), såväl ämnesdidaktiska som allmäntdidaktiska och metodiska frågor. Vid dessa seminarier liksom i den skriftliga kursutvecklingsrapporten med tillhörande studiehandledning får studenten möjlighet att visa didaktiska och ämnesdidaktiska inklusive metodiska kunskaper som krävs för undervisning och lärande inom sina yrkesämnena och för yrkesutövningen i övrigt.

Den del av examensmålet KF som handlar om att visa kännedom om vuxnas lärande examineras i 1YL001 via loggboksskrivande med fokus på studentens eget lärande. I 1YL005 ges en föreläsning om validering och vuxnas lärande med efterföljande loggboksuppgift och studenterna anknyter i sitt kursutvecklingsprojekt till en publikation om vuxnas lärande samt tar hänsyn till vuxnas förutsättningar och lärande. Där arbetas det dessutom med att *ta till vara de vuxna studenternas kunskaper och erfarenheter för att skapa förutsättningar för att stimulera varje students lärande och utveckling*, som kursmålet också kan tolkas, via indelning av studenter i inriktningsgrupper för att möjliggöra erfarenhetsutbyte gällande liknande yrkesämnen/yrkesområden.

Värdering och analys

Bedömningen är att det finns ett adekvat kursinnehåll med examinationsuppgifter i programmet som gör att examinationerna sammantaget säkerställer att examensmålet KF nås i programmet. Progressionen av didaktik och ämnes-(yrkes-)didaktik understöds av att studenterna i programmets första kurs arbetar och övar på dessa frågor i sin inspelade undervisningssekvens utan att utifrån ett kursmål om didaktik/ämnesdidaktik bedömas. Med mentorns stöd fungerar inspelningen som ett underlag för planering av VFU i kommande kurser och i de ovan beskrivna examinationsuppgifterna i 1YL003 och 1YL005.

I kursmål och i examinationer finns dock inget explicit uttryckt som har anknytning till kunskapsinnehåll om vuxnas lärande. Detta kompenseras dock till viss del av att vi i programmet arbetar förebildligt med vuxnas lärande. Studenternas tidigare erfarenheter ses och används som resurser i undervisningens olika delar. Studenternas olika yrkesbakgrunder lyfts fram för att kunna knyta an till dem och få studenterna att kunna se framåt i sin kommande verksamhet som yrkeslärare genom att till exempel diskutera olika förutsättningar för undervisning i olika yrkesprogram och vilka skillnader och likheter som kan finnas i dessa yrkesprogram. Erfarenhetsmässigt ser vi att genom att i utbildningen utgå från studenternas grundyrken i olika moment i utbildningen skapas intresse och engagemang i didaktiska diskussioner, loggböcker, dialogseminarier, projektarbeten och andra uppgifters genomförande. Ett kvalitetsarbete 2019 med analyser av kursmål har resulterat i att det upptäckts en svaghet i att målet om att visa kännedom om vuxnas lärande inte explicitgjorts. Detta har åtgärdats genom att det i senaste omgången av 1YL005 hålls en föreläsning om vuxnas lärande och att det har lyfts tydligare i en tillhörande examinationsuppgift.

Lnu använder inte begreppet metodik i kursplaner. Det kan dock anses motsvaras av att planera, genomföra och utvärdera. Metodik berörs mest inom ramen för VFU men vi ser också att universitetsläraren kan användas som modell liksom att trepartssamtal och en bredd och ett djup av åskådar- och deltagarperspektiv kan fungera som underlag för utveckling av lärarstudentens metodik. Det senare planerar och tydliggör Lnu:s yrkeslärarstudenter i sin tidsplanering inför varje VFU-period.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

2. För yrkeslärarexamen ska studenten (**Förslag på mål nedan enligt UKÄ:s urval**)

- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Beskrivning

Flertalet av programmets kurser har kursmål som kan kopplas samman med examensmålet inom kunskapsformen färdighet och förmåga (FF). Tabell 4 visar exempel på kursmål som har anknytning till FF.

Tabell 4. Exempel på kursmål och progression som svarar upp mot examensmål FF

Kurs	Exempel på kursmål
1YL001	<i>-Tillämpa ett projektorienterat betssätt</i>
1YL002	<i>- visa färdigheter i bedömning för och av lärande, dokumentation av elevers kunskapsutveckling samt betygsättning - visa kommunikativ och social förmåga för det egna ledarskapet och den pedagogiska verksamheten - använda digitala verktyg i undervisning på ett säkert och kritiskt sätt samt beakta digitala miljöers roll för den pedagogiska verksamheten</i>
1YL003	<i>- i anslutning till det egna yrkesområdet och med utnyttjande av pedagogisk teori och didaktiska överväganden argumentera för val vid planering och genomförande av lärsituationer</i>
1YL004	<i>- tillämpa ett flexibelt, utvecklingsinriktat och integrerat arbetssätt i samverkan mellan skola och arbetsliv - utveckla och kunna tillämpa ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare</i>
1YL005	<i>- självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i syfte att kunna tillämpa det för att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling, - observera, analysera, dokumentera bedöma, betygsätta elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare, - ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att skapa förutsättningar för att stimulera varje elevs lärande och utveckling</i>

Kursmålen ovan examineras på olika sätt inom programmet, främst inom utbildningens verksamhetsför- lagda delar, men även inom teoriavsnitt enligt den integration av dessa moment som sker inom program- met. Exempel på kursmål som stödjer examensmålet FF, deras inbördes progression samt undervisnings- och lärandeaktiviteter med examinationer beskrivs i tabell 5 nedan.

Tabell 5. Exempel på kursmål som stödjer progression mot och examination av examensmålet FF.

Kursmål	Exempel på undervisnings- och lärandeaktiviteter samt exempel på examinationer
<p>1YL002</p> <p><i>- beskriva och resonera om hur ungas skif- tande livsvillkor, grupper heterogenitet och samhällets normer och värden skapar förut- sättningar för hur pedagogiska möten kan utövas</i></p> <p><i>- visa färdigheter i bedömning för och av lä- rande, dokumentation av elevers kunskapsut- veckling samt betygsättning</i></p> <p><i>- visa kommunikativ och social förmåga för det egna ledarskapet och den pedagogiska verksamheten</i></p> <p><i>- använda digitala verktyg i undervisning på ett säkert och kritiskt sätt samt beakta digi- tala miljöers roll för den pedagogiska verk- samheten</i></p>	<p>Föreläsningar: Bedömning och betygsättning; Sociala relationer, skilda livsvillkor och klass; Genus; Etnicitet; Unga och Internet</p> <p>Seminarier: VFU-uppföljning; Sociala relationer och skilda livsvill- kor</p> <p>Individuellt arbete: Sociala relationer och skilda livsvillkor</p> <p>Projektarbete: Ungas sociala relationer och livsvillkor</p> <p>VFU: VFU-invärdering; loggboksskrivande; VFU-utvärdering</p> <p>Examinationer: Individuellt arbete Sociala relationer och skilda livsvillkor; VFU</p>
<p>1YL004</p> <p><i>- tillämpa ett flexibelt, utvecklingsinriktat och integrerat arbetssätt i samverkan mellan skola och arbetsliv</i></p> <p><i>- utveckla och kunna tillämpa ett profession- ellt förhållningssätt gentemot elever och de- ras vårdnadshavare</i></p> <p><i>- beskriva och använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten med särskilt fo- kus på kommunikation med olika aktörer så som elever, vårdnadshavare och arbetsliv</i></p>	<p>Föreläsningar: Läraren och professionell kommunikation; Projek- torienterat arbetssätt, Om möten i rollen som lärare, Perspektiv på systematiskt kvalitetsarbete</p> <p>Seminarier: VFU-uppföljning i form av dialogseminarium; redovis- ning av projekt</p> <p>Grupparbete: Projektarbete om Utvecklingsarbete för skolans in- terna och externa kommunikation; Skriftlig opponering på annat projektarbete</p> <p>Individuellt arbete: verksamhetsinventering</p> <p>VFU: VFU-invärdering; loggboksskrivande; filma undervisningsse- kvens; VFU-utvärdering</p> <p>Examinationer: Seminarier; verksamhetsinventering (individuellt); projektrapport (i par); VFU</p>
<p>1YL005</p> <p><i>- självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksam- heten i syfte att kunna tillämpa det för att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,</i></p> <p><i>- observera, analysera, dokumentera be- döma, betygsätta elevers lärande och ut- veckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,</i></p> <p><i>- ta tillvara elevers kunskaper och erfaren- heter för att skapa förutsättningar för att sti- mulera varje elevs lärande och utveckling</i></p>	<p>Föreläsningar: Perspektiv på utbildningsplanering; Bedömning och betygsättning; Lärares uttalade arbete; Vuxnas lärande i yr- kesutbildning</p> <p>VFU: VFU- invärdering; loggboksskrivande ; filma undervisningsse- kvens; VFU-utvärdering</p> <p>Seminarier: Bedömning och betygsättning; VFU-uppföljning; VFU och lärarens yrkeskunnande; Redovisningar av Kursutvecklings- projektet med diskussion både i inriktningsgrupp och i mentors- grupp;</p> <p>Individuellt arbete: Kursutvecklingsprojekt</p> <p>Examinationer: VFU; seminarier; självständigt kursutvecklingspro- jekt; VFU</p>

För att stimulera varje elevs lärande och utveckling krävs medvetenhet om elevers olika förutsättningar. I 1YL002 ges möjligheter till att i den teoretiska delen genom föreläsningar och seminarier bli medveten om, och i VFU (både i denna kurs och i kommande kurser) i handling få utveckla studenters förmåga och färdigheter att se alla elever och på så sätt ta hänsyn till elevers olika förutsättningar i planering, genomförande och utvärdering av undervisning för att kunna stimulera varje elevs lärande och utveckling. Inför VFU-perioden gör studenten, som tidigare nämnts, i samarbete med VFU-läraren en planering med målformuleringar för VFU:n i form av en skriftlig invärdering och efter periodens slut görs en uppföljande utvärdering av VFU:n. Dessa kommuniceras även med mentorn. Innehållet i invärderingen diskuteras kontinuerligt under VFU:n mellan student och VFU-handledare samt skriftligt med mentorn i samband med inlämnande av dels invärdering, dels utvärdering – men även vid trepartssamtal, via telefon, med stöd i digital teknik eller vid VFU-besök.

Kursmålet att *använda digitala verktyg i undervisning på ett säkert och kritiskt sätt samt beakta digitala miljöers roll för den pedagogiska verksamheten* har våren 2020 blivit högst aktuellt i sviterna av Corona. Under sin VFU har studenterna fått möjlighet att förverkliga detta mål, vilket kan ses i VFU-samtal och i studenternas in- och utvärderingar. Didaktisk kompetens har satts på sin spets när undervisningen måste genomföras digitalt.

Studenten skriver loggbok vid tre tillfällen under VFU-perioden. Vid kursens slut genomförs ett examinerande seminarium kring VFU utifrån bl a dessa loggboksinslag över innehållet och formen för deras första VFU-period. Seminariet fungerar också som ett erfarenhetsutbyte.

Genom att VFU integreras i kurserna blir det möjligt för studenterna att i 1YL004 i ett utvecklingsprojekt om skolans interna och externa kommunikation studera och utveckla kommunikationsvägar, samverkan och utvecklingsarbete inom olika områden i den pedagogiska verksamheten, som varje lärare på yrkesprogrammen kommer i kontakt med och måste hantera. I samband med VFU genomför två-tre studenter ett sådant utvecklingsprojekt. Studenterna gör först enskilt en inventering av vilka utgångspunkter och mål som skolan där studenten gör sin VFU har när det gäller områdena samverkan med vårdnadshavare och elever, arbetsliv, mellan lärare och/eller lärare och andra samt med internationellt perspektiv. Studenten ska reflektera över vilka möjligheter och problem hen kan se avseende organisation, genomförande och uppföljning av ovanstående fyra samverkansområden samt formulera en konkret frågeställning inom varje område som hen anser kan vara angeläget att arbeta vidare med. Nämnda inventeringar utgör sedan underlag och inspiration för det fortsatta projektgenomförandet i gruppen. Varje projektgrupp väljer en frågeställning med koppling till ett av de fyra områden som nämns ovan. Det kan exempelvis för det första området ovan gälla att studenterna i projektgruppen ska, utifrån olika aspekter, redovisa ett konkret förslag på hur exempelvis samverkan med elever och vårdnadshavare kan utvecklas eller hur kommunikationen kan utvecklas med hjälp av till exempel digitala verktyg.

Uppgiften som löper över hela kursen examineras i muntlig form vid seminarier samt i skriftlig form, enskilt och i grupp. När det gäller bedömningen krävs för betyget godkänt att uppgiften utförs enligt instruktionerna, att konkreta förslag ges och att adekvat koppling görs till den obligatoriska litteraturen och att hen deltar aktivt och konstruktivt i seminarierna. När det gäller bedömningskriterier återfinns sådana i matrisform avseende den skriftliga och muntliga redovisningen sker gruppvis inför mentorsgruppen i form av att gruppen presenterar sitt förslag till hur samverkan kan utvecklas. Mentorsgruppen respektive mentorn fungerar som ett tänkt arbetslag och som rektor, vilka får godkänna eller be gruppen utveckla och/eller komplettera förslaget.

Under VFU i 1YL004 skriver studenten loggbok om yrkesidentitet, yrkeskunnande och yrkesdidaktik som följs upp genom dialogseminarium. I 1YL005 genomför studenten under VFU-perioden kursuppgifter med koppling till UVK-moment i utbildningen. Som nämndes under examensmål KF ovan genomför studenten exempelvis i denna kurs ett enskilt yrkesdidaktiskt kursutvecklingsprojekt som ska resultera i dels en studiehandledning för gymnasieskolan alternativt vuxenutbildningen, dels i en rapport innehållande beskrivningar av förutsättningar, planering, genomförande och uppföljning inklusive bedömning av en kurs eller ett kursmoment. Studenten examineras på det individuella kursutvecklingsprojektet som handlar om att

planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning baserad på en kurs eller del av kurs i sitt yrkesämne. Studenten ska visa att hen kan ta fram undervisningsmaterial, beskriva hur det ska omsättas samt utvärdera genomförandet utifrån dessa förutsättningar. Bedömningsunderlag för det yrkesdidaktiska kursutvecklingsprojektet i 1YL005 är muntlig redovisning av såväl studiehandledning som rapport vid seminarier enligt ovan samt inlämning av slutversion av projektrapport. För betyget godkänt på rapporten ska det redovisade kursmomentet (hela eller delar av kurs) innehålla de delar som anges i instruktionen och vara möjligt att genomföra (med eventuella smärre förändringar). Texten ska ha en ansats till pedagogisk grundidé med koppling till kursens innehåll och upplägg, och innehållet ska vara genomtänkt och motiverat utifrån relevanta styrdokument med tydliga kopplingar till dem. Bedömning och betygsättning ska beaktas i planering, genomförande och uppföljning. Reflektioner kring planering, genomförande och uppföljning ska finnas med och kopplas till den obligatoriska kurslitteraturen. Texten ska också innehålla exempel på kompetenser/kunskaper som studenten behöver utveckla i såväl yrkesämnet som det pedagogiska arbetet (jfr. examensmål 3, värderingsförmåga och förhållningssätt).

Under VFU i både 1YL004 och 1YL005 ovan bedöms studentens utifrån berörda kursmål. Som underlag krävs att studenten har godkänt resultat, har genomfört invärdering, utvärdering, loggbok och seminarium. Som underlag används även VFU-handledarens bedömning av förmågor i bedömningsmatris vilket visas med exempel (genom VFU-besök och/eller digital kontakt, telefonsamtal). I nämnda matris återfinns ett antal aspekter av didaktisk förmåga, bl a kriterierna att studenten "analyserar, bedömer, dokumenterar och värderar elevernas utveckling i förhållande till målen" och studenten "möjliggör för eleverna att få inflytande, vara delaktiga i och ta ansvar för planeringen, genomförandet och utvärderingen av undervisningen". Vid VFU-uppföljningen följs såväl den aktuella VFU-perioden som samtliga VFU-perioder upp och studenten ombeds även reflektera över sitt lärande till lärare under programmet.

Värdering och analys

Studenternas förmåga att nå examenmålet FF hanteras till olika delar i flera kurser, vilket en genomgång av kursplaner och studiehandledningar visar. Bedömningen är att examinationerna sammantaget säkerställer att studenterna når examensmålet.

Genom att integrera UVK och VFU så att ett samspel sker mellan dessa, ges studenterna möjlighet att ta stöd i VFU för att knyta samman praktisk undervisning med didaktisk teori och kan då lättare se och bli medveten om teorin i handling, dvs att teoretisera sina praktiska handlingar och/eller att göra praktik av sina teoretiska grundantaganden. VFU-uppföljande seminarier brukar vara uppskattade, då studenterna får möjlighet att delge varandra sina erfarenheter om planering, genomförande, utvärdering och utveckling av undervisning och pedagogisk verksamhet för att stimulera varje elevs lärande och utveckling. Ibland visar det sig att skolans verksamhet till och med förändras utifrån studenters initiativ.

Något som uppmärksammas är att vissa kursmål behöver tydliggöras så att de överensstämmer med vad som faktiskt görs i programmet. Inventeringar har visat att det finns uppgifter och examinationer som stödjer studenternas lärande och utveckling, men som inte nämns i kursmålen. Möjligen återfinns det underförstått i kursmålen.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

3. För yrkeslärarexamen ska studenten (**Förslag på mål nedan enligt UKÄ:s urval**)

- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens både i yrkesämnet och i det pedagogiska arbetet.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Beskrivning

Flera av programmets kurser har kursmål som kan kopplas samman med examensmålet inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt (VF), men främst betonas detta i den avslutande kursen i programmet. Tabellen (6) nedan visar exempel på kursmål som anknyter till VF.

Tabell 6. Exempel på kursmål och progression som svarar upp mot examensmål VF

Kurser	Exempel på kursmål
1YL003	<i>- beskriva särdragen i det egna yrkeskunnandet samt illustrera hur dess teoretiska och erfarenhetsgrundade aspekter kan beskrivas i relation till andra yrken och till yrkeslärande</i>
1YL005	<i>- identifiera särdragen hos sin egen praktiska kunskap i analogi till exempel från andra yrken samt ansluta detta till ett yrkesdidaktiskt sammanhang - definiera ytterligare behov av kunskap och att vidareutveckla sin kompetens både i yrkesämnet och i det pedagogiska arbetet</i>
1YL006	<i>- kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat, för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområde - gestalta sin egen eller andras erfarenhet i berättelsens form för att beskriva yrkeskunnande</i>

Kursmålen examineras på olika sätt i programmets kurser. Exempel på kursmål som stödjer examensmålet VF, deras inbördes progression samt undervisnings- och lärandeaktiviteter med examinationer beskrivs i tabell 7 nedan.

Tabell 7. Exempel på kursmål som stödjer progression mot och examination av examensmålet VF.

Kursmål	Exempel på undervisnings- och lärandeaktiviteter samt examinationer
1YL003 <i>- beskriva särdragen i det egna yrkeskunnandet samt illustrera hur dess teoretiska och erfarenhetsgrundade aspekter kan beskrivas i relation till andra yrken och till yrkeslärande</i>	Föreläsningar: Perspektiv på lärande VFU: skriva VFU-invärdering, loggboksskrivande, VFU-utvärdering Seminarier: VFU-uppföljning Individuellt arbete: Litteraturstudier, planering av undervisningsmoment Examination: VFU, seminarier

<p>1YL005</p> <p>- identifiera särdragen hos sin egen praktiska kunskap i analogi till exempel från andra yrken samt ansluta detta till ett yrkesdidaktiskt sammanhang</p> <p>- definiera ytterligare behov av kunskap och att vidareutveckla sin kompetens både yrkesämnet och i det pedagogiska arbetet</p>	<p>Föreläsningar: Bedömning och betygsättning, Lärares outtalade arbete, Vuxnas lärande i yrkesutbildning</p> <p>VFU: VFU-invärdering, loggboksskrivande, VFU-utvärdering</p> <p>Seminarier: Bedömning och betygsättning, VFU-uppföljning. VFU och lärarens yrkeskunskande, redovisningar av kursutvecklingsprojektet med diskussion i både inriktnings- och mentorsgrupp</p> <p>Individuellt arbete: Kursutvecklingsprojekt</p> <p>Examinationer: VFU, seminarier, kursutvecklingsprojekt</p>
<p>1YL006</p> <p>- kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat, för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområde</p> <p>- gestalta sin egen eller andras erfarenhet i berättelsens form för att beskriva yrkeskunskande</p>	<p>Föreläsningar: Kvalitativ och kvantitativ metod, Metodval i enskilt arbete, Yrkeskunskande utifrån ämnet yrkeskunskande och teknologi</p> <p>Seminarier: Tre dialogseminarier</p> <p>Individuellt arbete: Enskilt arbete</p> <p>Examinationer: Enskilt arbete, dialogseminarier</p>

Under den korta VFU-perioden i 1YL003 knyts studentens loggboksskrivande till ett dialogseminarium, där studenterna ges möjlighet att sätta ord på sin yrkeserfarenhet och sin "tysta kunskap". Studenten skriver loggboksinlägg om erfarenheter under VFU-perioden, dels om situationer då hans yrkeskunskande har satts på prov, dels om situationer när han kände sig nöjd med hur han utövat läraryrket. Studenterna reflekterar också över det egna yrkeslärareskunskandet, dess utveckling och om vad som behöver utvecklas utifrån samtal med VFU-handledaren och de iakttagelser som de har gjort under VFU:n. I ett uppföljande dialogseminarium genomförs en delexamination utifrån loggboksinläggen i form av en dialog om dilemma och goda exempel i anslutning till yrkesutövningen.

I 1YL005 skriver studenten, som tidigare nämnts (under examensmålen KF och FF), i samband med ett enskilt projektarbete en rapport, där studenten utifrån exempelvis VFU:n ska beskriva vilka kompetenser som han, i rollen som lärare i den kurs/det kursmoment som studenten beskriver i rapporten, behöver utveckla för att kunna undervisa eleverna på bästa sätt. I uppgiften ingår även att studenten ska redogöra för vilka förberedelser i form av kunskapsinhämtning som han behöver genomföra för att kunna genomföra denna undervisning. Genom beskrivningarna i denna rapport visar studenten också sin förmåga att utveckla sin kompetens både i yrkesämnet och i det pedagogiska arbetet, kanske särskilt genom att beskriva hur eleverna kan få del av studentens "tysta" kunskap och hans yrkeskunskande i undervisningssituationen. Uppgiften i sin helhet bedöms på det sätt som återges under examensmål 2/FF ovan. Under VFU i 1YL005 ska studenten föra loggbok om utvecklingen av sitt yrkeskunskande och lärande till lärare. Uppgiftens sista del utgörs av ett seminarium inom mentorsgruppen. I och med att det under VFU-perioderna sker ett kontinuerligt arbete med att förhålla sig till VFU-målen och värdera uppnåendet av dem i VFU-invärdering och -utvärdering och i samtal med VFU-handledare och mentor, så tränar sig studenten i de tre första VFU-perioderna att sätta ord på vilken ytterligare kunskap han behöver, vilket sedan i den fjärde och sista VFU-perioden examineras med kursmålet "definiera ytterligare behov av kunskap och att vidareutveckla sin kompetens både i yrkesämnet och i det pedagogiska arbetet". Också i kursutvecklingsprojektet får studenten pröva att i pedagogiskt sammanhang utifrån kursplanering omsätta dessa kunskaper.

I 1YL006 genomför studenten ett projekt vars syfte är att han i form av ett enskilt arbete ska utforska och berätta om yrkeslärares yrkeskunskande genom att ge exempel från, belysa och gestalta erfarenheter och praktisk kunskap/handlingskunskap avseende ett särskilt problemområde inom ramen för yrkesdidaktik/yrkeslärande. Arbetet utgår dels från exempel från utbildningstiden respektive eventuella tidigare erfarenheter med koppling till läraryrket, dels exempel/erfarenheter från andra yrken, främst studentens grundyrke samt forskningsresultat. En dialogseminarieserie omfattande tre seminarier fungerar som grund för tillvaratagandet av tidigare erfarenheter och erfarenhetsutbyte med andra studenter. Dialogse-

minarierna är även ett stöd i processen med att framställa ett problemområde, utveckla metod och diskutera resultat i det parallellt pågående enskilda arbetet. Genom att utgå från tidigare kunskaper och erfarenheter uppnår studenterna en progression och en medvetenhet om sin egen personliga utveckling. Arbetssättet innebär även en förberedelse för att studenten aktivt ska kunna bedriva utvecklingsarbete. En grund läggs således för ett undersökande och kritiskt reflekterande förhållningssätt som i ett vidare perspektiv främjar kunskapsbildning och professionsutveckling, vilket sammanställs i formen av ett enskilt arbete och examineras i form av en skriftlig rapport. Redovisning sker både skriftligt och muntligt, det sistnämnda genom ett opponeringsförfarande. Betygsättning sker utifrån en bedömningsmatris i vilken det finns aspekter som belyser om det enskilda arbetets *struktur och språk* (formalia, språkbehandling, disposition och struktur) och dess *inhåll* (bakgrund, beskrivning, resultat, relevans, etik, metod och metodteoretisk förankring, begreppslig förankring och konsekvens, pedagogiska implikationer).

Värdering och analys

Bedömningen är att det i programmet finns ett adekvat kursinnehåll samt examinationsuppgifter för examensmålet, vilka möjliggör att examensmålet VF kan uppnås. En viktig utgångspunkt i programmet är att studenternas tidigare kunskaper och erfarenheter utgör en viktig grund för lärandet. Genom att studenterna på olika sätt genom utbildningen arbetar med att verbalisera och även reflektera över sin och sina medstudenters kunskaper och erfarenheter i relation till undervisningspraktikens krav och förväntningar stödjs studenternas kunskapsutveckling. Inför programstarten har studenterna fått i uppgift att skriva en kortare text om det egna yrkeslärandet, vilken läses upp och diskuteras inom studentens respektive mentorsgrupp. Det här arbetssättet utvecklas sedan under programmet gång i enlighet med de exempel som nämns ovan. I programmet sker alltså en progression i så måtto att fokus på studentens lärande till sitt ursprungliga yrke förskjuts till studentens lärande till lärare. I det sista av kursmålen ovan läggs även ett raster där studenten behöver visa ett självständigt och kritiskt förhållningssätt där de väver samman teoretisk och praktisk kunskap. Arbetet med VFU-in- och utvärderingar i alla VFU-integrerade kurser är ett sätt att bygga upp en slags progression av lärandet till yrkeslärare som slutexamineras i 1YL005. Genom att redan initialt lägga en tyngdpunkt på hur studentens lärande och kunskapsutveckling sker, vrids perspektivet efterhand i programmet över till hur studenten kan identifiera sina kunskapsbehov och på ett självständigt sätt kan ta ansvar för det. Den grundläggande tanken med detta upplägg kan dock med fördel troligen uttryckas på ett mer explicit sätt till studenterna.

Vid analys av kursmål i relation till examensmål och genomförandet i lärandeaktiviteter och examination kan konstateras att det i genomförandet av programmets undervisnings- och lärandeaktiviteter ibland finns en bättre överensstämmelse med examensmål än vad formuleringarna i kursmål ger vid hand. Kursplaner och kursmål är föremål för översyn och revideringar kommer att ske.

Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Redogör också för hur det säkerställs att studenterna uppnår den del av examensordningens mål som gäller jämställdhet, dvs. *visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten.*

Beskrivning

Arbetet med jämställdhet ryms vid lärosätet under begreppet lika villkor, där även mångfald, jämlikhet, tillgänglighet och likabehandling inkluderas och uttrycks i lärosätets policy. Jämställdhetsperspektivet avspeglas i de lokala reglerna vid lärosätet för hur kursplaner ska utformas genom att i litteraturlistan ange både författarens för- och efternamn, för att på så sätt synliggöra i vilken grad kvinnliga och manliga författare och forskare är representerade. Vid Lnu finns sedan 2017 också en övergripande plan för jämställdhetsintegrering med mål, som exempelvis att säkerställa ett systematiskt jämställdhetsintegrerat rekryteringsarbete och påverka studentrekryteringen till mer könsoberoende utbildningsval. En väsentlig aspekt av NLU:s kvalitetsarbete inbegriper frågor om jämställdhet. I nämndens beredande och beslutande organ praktiseras en aktiv jämställdhetspolicy, vilket gäller både student- och lärarrepresentation. Vad beträffar fördelning av interna forskningsmedel inom Lnu har det konstaterats att detta på en strukturell nivå gynnar manliga forskare. I sin forskningsmedelsfördelning har NLU tagit särskild hänsyn i syfte om att stödja kvinnliga forskares karriärutveckling, bl a genom fördelning av medel till nydisputerade lärare samt för att stödja docentmeritering. På lärosätet finns även en "Plan för lika rättigheter och möjligheter för studenter och medarbetare", vars senaste version antogs att gälla ifrån 2019. I nämnda dokument påtalas bl a lärosätets utredningsansvar vid misstänkt diskriminering.

För att göra programmet attraktivt att söka för både kvinnor och män granskas digitalt och tryckt annonseringsmaterial så att ett jämställdhetsperspektiv förmedlas genom text och bild. Detta innebär att såväl kvinnor som män adresseras och representeras som studenter vid utbildningen och som blivande yrkeslärare. Under de tre senaste antagningsomgångarna (ht17-ht19) har, vilket tidigare nämnts, andelen kvinnor respektive män som påbörjat programmet legat inom intervallet 60 % - 40 % av vardera könet. Under två av dessa år har det varit flest kvinnor som har påbörjat utbildningen, medan det under ett av dessa år var flest män. Även om fördelningen mellan kvinnor och män i programmet har varierat över tid så attraherar dock utbildningen såväl kvinnor som män.

Ett jämställdhetsperspektiv är framskrivet under rubriken "Lika villkor" i lärarprogrammets utbildningsplaner och utgör ett av fyra perspektiv som specifikt ska hanteras inom programmen. I utbildningsplanen för yrkeslärarprogrammet är en av utgångspunkterna att "utbildningen ska leda till att blivande yrkeslärare utvecklar ett professionellt förhållningssätt för att förstå och hantera ungas varierande livsvillkor relaterat till mångfaldsaspekter såsom kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning samt förmåga att verka för en skola där lika villkor råder" och att inom "utbildningen uppmärksammas i synnerhet könsbundna mönster i val av yrke och utbildning samt förebyggande av diskriminering och kränkande behandling som en del av ett systematiskt arbetsmiljöarbete". Dessa utgångspunkter har varit viktiga i skapandet av kurser och kursplaner inte minst för att uppnå examensmålet att "visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten".

I 1YL002 återfinns ett kursmål som är snarlikt formulerat examensmålet ovan. Ett jämställdhetsperspektiv tränas och examineras även i andra kurser i programmet, vilket exempelvis kommer till uttryck i de kursmål, undervisnings- och lärandeaktiviteter, samt examinationer som framgår av tabell 8 nedan.

Tabell 8. Kursmål, undervisnings- och lärandeaktiviteter samt examinationer för jämställdhetsperspektiv.

Kursmål	Exempel: undervisnings- och lärandeaktiviteter samt examin.
1YL002 - beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten - problematisera och reflektera över frågor som rör identitet och sociala relationer, samt kunna relatera dessa frågor till kulturella och samhällsliga aspekter	Föreläsningar: Sociala relationer, skilda livsvillkor och klass, Genus, Etnicitet, Att samla in, bearbeta och analysera data, Konflikter och konflikthantering, Diskriminering och likabehandling Seminarier/Workshops: Sociala relationer och skilda livsvillkor - baserat på fall, Gruppnormer och grupprocesser - övning Konflikthantering och likabehandling – redovisning, Projektet: Ungas sociala relationer och livsvillkor - planering Enskilt arbete: Litteraturläsning och skrivande av texter, Genom-

<p>- beskriva och problematisera de värderingar, normer och föränderliga roller som skolans aktörer bär upp</p>	<p>förande av intervju med yrkeselev Grupparbete: Uppgift om mobbning och kränkande behandling Projektarbete om ungas sociala relationer Examination: Skriftlig individuell inlämningsuppgift, Muntlig och skriftlig uppgift (som görs två och två), Muntlig och skriftlig redovisning av projektrapport</p>
<p>1YL003 - redogöra för och problematisera lärande och socialisation i ett livslångt perspektiv med hjälp av begrepp såsom identitet, genus, klass och etnicitet</p>	<p>Föreläsningar: Specialpedagogiska perspektiv, Skolans specialpedagogiska arbete, Yrke, ett vara och göra Enskilt arbete: Litteraturinläsning Examination: Seminarium med grupprevisning, Workshop om yrkesidentiteter</p>
<p>1YL004 - visa kännedom om nationella och internationella arbetsmarknader och arbetsvillkor inom relevant yrkesfält</p>	<p>Föreläsningar: Arbetsliv och arbetsmiljö Enskilt arbete: Litteraturinläsning Arbete i grupp: Förberedelse av "lektion" – med underlag Examination: Genomförande av lektion med "teoretiskt" innehåll</p>

I tabell 8 exemplifieras i utbildningen specifika lärandemål i vilka studenterna ska beakta, beskriva, kommunicera, förankra, redogöra för, problematisera aspekter som på olika sätt har bäring på jämställdhet. I 1YL002 skapar studenterna en förståelse av sociala relationer och ungas skilda livsvillkor och dess betydelse för *villkoren* i pedagogiska möten diskuterar begreppen *genus*, *klass* och *etnicitet*, och dess konsekvenser i skolan för elever och lärare och skriver en individuell text. Studenterna genomför även i grupper ett projektarbete, där deras "teorikapitel" utgörs av en syntes av enskilda studenters texter om genus, klass och etnicitet. I grupparbetet genomförs intervjuer med yrkeselever och i dess resultatredovisning och analys utgör genus en central parameter. Inom samma kurs behandlas även frågor kring likabehandling och diskriminering. I 1YL003 ska studenten i en uppgift kunna förklara och förhålla sig kritiska till inkluderings- och exkluderingsfenomen kopplat till genus, klass, etnicitet och rätten till en likvärdig utbildning. Inledningsvis läser studenten in sig på den obligatoriska litteraturen till kursen och skriver ned kopplingar till pedagogiska inkluderande implikationer med utgångspunkt i litteratur. De tar även stöd i en forskningsartikel där studenten i rollen som verksam lärare utifrån begreppet *en vid verksamhet* redogör för hur hen kan skapa en normkritisk medvetenhet, vilket innebär att elever inte ska riskera en sämre utbildningssituation utifrån kategorierna *genus*, *klass*, *etnicitet*. I 1YL004 belyses arbetslivet utifrån ett antal olika perspektiv där studenterna parvis i en mindre uppgift genomför en kortare lektion inför den övriga mentorsgruppen. Ett av de perspektiv som här behandlas belyser kön och arbete och där tas bl a upp frågor om fördelning av betalt respektive obetalt arbete och om arbetslivets horisontella och vertikala könssegregering.

Värdera och hantera

På en övergripande nivå är jämställdhetsperspektivet tydligt framskrivet i de policydokument, strategier och riktlinjer som gäller för lärosätet i sin helhet och också i dokument som specifikt rör lärarutbildningen. Perspektivet genomsyrar även olika typer av verksamhetsplaner, strategier för rekrytering, forskningsmedelsfördelning, sakkunnighetsgranskningar och liknande. Samtidigt pekar upprepade kvalitetsgranskningar på att arbetet med jämställdhet är ett långsiktigt arbete för att bryta strukturer.

Jämställdhetsperspektivet avspeglas även i programmets utformning av undervisningen genom att i de flesta kurser skapas mentorsgrupper som utgör studenternas bas under kursens gång. Mentorsgrupperna skapas med en så jämn fördelning som möjligt utifrån genus, så att såväl ett manligt och som ett kvinnligt perspektiv ska komma till uttryck. Vid olika gruppindelningar tillses även att det sker en blandning av studenternas yrkesprogram. I 1YL002 genomför studenterna en gruppdynamisk övning där studenterna i mentorsgruppen görs medvetna om hur deras agerande gentemot sina studiekamrater ser ut. Eftersom mentorsgruppernas arbete pågår under större delen av programmet finns goda förutsättningar för att utveckla ett respektfullt klimat där alla individer och allas röster är lika mycket värda.

En analys av ovanstående ger en bild av att studenterna i ett antal undervisnings- och lärandeaktiviteter, samt genom varierande examinationsformer behandlar frågor om jämställdhet, genus, klass och etnicitet, men även frågor kopplade till likabehandling och diskriminering. Sammantaget är bedömningen att examensmålet *visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten* kan anses vara uppfyllt i programmet, även om arbetet behöver stärkas – inte minst – eftersom studenterna behöver än mer kunskap om jämställdhet med tanke på den könssegregation som förekommer, både i inom olika yrkesinriktningar i programmet och i flera av gymnasieskolans yrkesprogram. I Linnébarometern 2017 framkommer att samtliga svarande studenter uppfattar att utbildningen har innehållit ett uttalat och konkret jämställdhetsperspektiv och i samma undersökning anger även samtliga svarande studenter att det har upplevt studiemiljön som fördomsfri och inkluderande. Däremot är det i nämnda undersökning endast knappt 4 av 10 de studenter som känner till vart de ska vända sig till på lärosätet ”för att anmäla diskriminering eller kränkande särbehandling”. Även om andelen studenter som känner till var de ska vända i dessa frågor är högre i programmet än i flertalet andra utbildningsprogram bör detta mer explicit komma till kännedom för studenterna, exempelvis genom tydligare information om villkor för studier vid lärosätet – men även i föreläsningar med ett närliggande innehåll.

Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömningsgrunder:

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Beskrivning

Grunden i programmets systematiska uppföljning utgörs av kursvärderingar. Värderingarna administreras till samtliga studenter efter avslutad kurs i ett webbaserat system där ett antal frågor fram tills nyligen har varit obligatoriska för samtliga kursvärderingar vid lärosätet. Det har vid lärosätet bl a gällt studentens sammanfattande omdöme av kursen och utbildningsmiljön. Ytterligare frågor i kursvärderingarna har varit obligatoriska för samtliga lärarutbildningsprogram. Dessa frågor har berört utbildningsinnehållets koppling till profession och till vetenskaplighet, samt studentinflytande och rättssäkerhet. I flertalet av programmets kurser återfinns dessutom ett antal frågor som behandlar de specifika kursernas innehåll, utformning och genomförande. I de inledande kurserna i programmet är det vanligen över hälften av studenterna som besvarar kursvärderingarna. Svarsfrekvensen tenderar dock att minska något i de senare kurserna i programmet. De ansvariga institutionerna som operativt genomför kurserna i programmet har ansvar för genomförande och uppföljning av kursvärderingarna. När det gäller uppföljning på kursnivå genom kursvärdering är det kursansvarig som ansvarar för genomförande och analys, och i första hand för att vidta åtgärder. Om det framkommer indikationer på kvalitetsbrist kan programrådet begära in kursvärderingsrapporter som ett av flera underlag för att skaffa sig en bild av hur en specifik kurs fungerar.

Utöver kursvärderingar genomförs Linnébarometer, programvärdering och alumnundersökning. Linnébarometern är en för lärosätet övergripande enkätundersökning med fokus på bl a utbildningens upplägg, genomförande och examinationer. Undersökningen riktar sig till samtliga programstudenter som befinner sig i slutet av sin utbildning. Programrådet genomför årligen en programvärdering under de båda sista kurserna i utbildningen och undersöker där bl a hur studenterna upplever att programmet gett dem

förutsättningar för att nå examensmålen. Därutöver deltar lärosätet i Lärarutbildningskonventets gemensamma alumnundersökning som följer upp tidigare studenters uppfattning om sin utbildning några år efter examen.

Programrådet för yrkeslärarprogrammet har övergripande ansvar för kvalitetsutveckling och sammanträder tre till fyra gånger per termin. Därutöver genomförs årligen ett tvådagars arbetsinternat. Programrådet bevakar progressionen inom och mellan utbildningens respektive innehållsområden, med hjälp av dels kursplanemål, dels genom att det i varje kursplans innehållsbeskrivning återfinns två rubriker: "Professionsbas och professionell progression" respektive "Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression". Under 2017 genomförde programrådet en omfattande inventering av hur programmet sammantaget täcker in examensmål i kurser och kursmål samt i utbildningens genomförande. Inventeringen har dokumenterats och presenterats i form av en matris. Som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet behandlas resultat ifrån kurs- och övriga värderingar vid sammanträden, ibland genom föredragning av kursansvariga och/eller examinatorer. Vid behov initierar programrådet utredningar och föreslår åtgärder i dialog med NLU. Föreslår någon av fakulteterna mer betydande förändringar i kursplaner, sker en granskning av dessa kursplaneförslag i programrådet, bl a hur kursmål förhåller sig till examensmål. Frågor som programrådet inte har befogenhet eller resurser att hantera förs vidare till NLU genom direkta kontakter eller vid regelbundna möten med nämndens ledning. En gång varje termin har programrådsledare kvalitetsdialog med NLU:s dekan där verksamhetsplanering och utvecklingsarbete stäms av. När det gäller specifika brister som riskerar att drabba enskilda studenter tas direkta kontakter med berörda lärare eller kursansvarig, som hanterar frågan. Ibland kan det vara studie- och yrkesvägledare och utbildningssamordnare som får indikationer på att något inte fungerar, direkt från studenter eller lärare.

Baserat på återkoppling från studenter sammanställer programrådet en årsberättelse som summerar föregående års händelser, utveckling och specifika satsningar. Årsberättelserna är både verksamhetsuppföljande och verksamhetsutvecklande. Utifrån årsberättelsens summering görs en prioritering av vilka kvalitetsutvecklande satsningar som är angelägna inför kommande års arbete. Prioriteringslistan utgör underlag för en diskussion mellan samtliga programrådsledare och NLU:s ledning, vilken mynnar ut i beslut om prioriteringar och om att avsätta medel för särskilda kvalitetsstärkande satsningar i NLU:s verksamhetsplan. Om det har identifierats generella problem som gäller alla lärarprogram görs övergripande satsningar (till exempel kring digitala verktyg, interkulturell kompetensutveckling, hållbar utveckling) medan det enskilda programrådet har ansvar för att arbeta med programspecifika utvecklingsområden. Inom ramen för detta arbete har de senaste åren exempelvis nedanstående satsningar gjorts:

- Ett omfattande utvecklingsarbete har genomförts där matriser har tagits fram över hur examensmål, kursmål och examinationsuppgifter förhåller sig till varandra, vilket tidigare nämnts.
- Ett utredningsuppdrag har, som en fortsättning på arbetet med utvecklingsarbetet ovan, getts till en lektor inom lärosätet att undersöka hur examensmålen i programmet förhåller sig till kursplanemål, kursuppgifter och examinationer. I nämnda utredning framkom att examensmålen i hög grad återfinns i kursplaner och i kursuppgifter, dock borde bl a vuxnas lärande skrivas fram i kursplaner och på ett tydligare sätt uttryckas i kursuppgifter.
- Kursansvariga och examinatorer arbetar utifrån vad programrådet uppfattar kontinuerligt med att se över examinationers omfattning och form i förhållande till kursmålen och genomförda kursvärderingar. Ett arbete i detta sammanhang är att fokusera bedömningskriterier inom programmets kurser, eftersom det var ett område där programrådet uppfattar att det finns en utvecklingspotential.
- I syfte att få en bättre bild av programmets genomförande har kursansvariga och examinatorer adjungerats till programrådets möten för att där berätta om exempelvis kursgenomförande, examinationsuppgifter och om frågor kring kursutveckling.
- I samband med den alumnenkät som genomfördes år 2017 framkom att bl a området konflikt-hantering kunde utvecklas. En kursuppgift har fått mer tillämpade inslag – och genomförs därmed i högre grad i enlighet med hur kursmålet uttrycks.

- I fokussamtal med studenterna har framkommit att studenterna önskar mer kunskap i metodik i anslutning till en introducerande uppgift om bedömning och betygsättning i 1YL002. Uppfattningen fick stöd i kursvärderingarna där studenterna skattade denna uppgift lägre än övriga kursuppgifter. Utifrån denna kunskap har nämnda kursuppgift senarelagts så att samtliga studenter har hunnit påbörja sin VFU och kursuppgiften har även delvis fått ett annat fokus än tidigare med en tydligare koppling till VFU:n. Efter dessa förändringar har uppgiften kommit att uppfattas på ett betydligt bättre sätt av studenterna och mentorer uppfattar generellt bättre resultat på den samma.
- En av programrådets ledamöter har getts i uppdrag att genomföra en genomlysning av den vetenskapliga progressionen i programmet, i vilken det bl a framkom att kursmålen i de olika kurserna i programmet kan utvecklas och förtydligas angående den vetenskapliga progressionen eftersom det visar sig att beskrivningen av programmets undervisning har ett större fokus på vetenskaplig progression än vad som kursmålen anger.
- I syfte att säkerställa en ökad likvärdighet i programmet vad avser bedömning och betygsättning har mentorer tillsammans med kursansvarig och examinator i en av kurserna i programmet – utifrån ett urval av studenternas inlämningsuppgifter – genomfört en workshop och diskuterat styrkor och svagheter i nämnda uppgift utifrån gällande bedömningskriterier.

Årligen genomförs en så kallad yrkeslärardag där samtlig undervisande personal och berörd administrativ personal, berörda prefekter, och NLU:s ledning samt fakulteternas representanter i NLU, bjuds in för att inventera och diskutera kvalitetsfrågor inom programmet. Vidare genomförs även fokusgruppsamtal och ett antal studenter, vanligen i samband med de kursträffar då en kurs avslutas och nästa tar vid. Ett syfte är att, relaterat kursvärderingar, erhålla en mer kvalitativ bild av hur studenterna betraktar sin utbildning. En ytterligare källa till information om programmets kvalitet är den personliga kontakt som programrådets ledamöter har med lärarkollegor och studenter i sitt ordinarie arbete.

Som ett led i det långsiktiga kvalitetsarbetet finns sedan ett antal år även ett nätverkssamarbete med flertalet av de övriga lärosäten som genomför yrkeslärarprogrammet. Vanligen har dessa träffar genomförts två gånger varje läsår och förlagts till Stockholms universitet. De som deltar på dessa träffar har ledande positioner vid genomförandet av respektive lärosätes utbildning. Exempel på frågor som har behandlats vid dessa nätverksträffar har varit utbildningarnas struktur, dess genomförande och innehåll liksom förändring av betygsstegen vid bedömning av VFU.

Genomströmning

Genomströmningen vid yrkeslärarutbildningen får bedömas som god. Antalet sökande per plats har ökat under senare år, vilket också är en nationell trend. Utbildningssamordnaren vid kansliet för lärarutbildning genomför, med stöd av studie- och yrkesvägledaren, ett systematiskt arbete med att följa upp studieuppehåll och studieavbrott. Årliga avstämningsmöten genomförs där utbildningssamordnare, studie- och yrkesvägledaren tillsammans med programkoordinatorerna går igenom de studenter som saknar poäng i tidigare genomförda kurser och tar om så bedöms nödvändigt kontakt med berörda studenter. Noterbart är att antalet registrerade på programmet per termin och därmed kvarvaron under utbildningen uppvisar en påtaglig ökning. Som ett exempel har antalet registrerade studenter, termin 2, ökat från 87 % för antagna hösten 2017, till 113 % och 115 % för antagna 2018, respektive 2019¹. Än tydligare syns ökningen i antalet registrerade den fjärde och sista terminen, där studenter antagna 2016-2018 konstaterades finnas kvar i utbildningen har ökat från 55 %, till 58 % och 98 %. Uppgifter om kvarvaro i programmen används, vilket framgår av exempel och underlag ovan, som en av flera parametrar i underlag till nämndens beslut om programutbud och platser. I de fall där det framkommer stora avvikelser i kvarvaro analyseras materialet vidare i syfte att kartlägga grunden till avvikelserna. För yrkeslärarutbildningen har söktrycket, som

¹ Orsaken till procentsiffror som här, över 100, beror främst på att fler studenter antagits än det planerade platsantalet. En annan orsak är att studenter som gjort studieuppehåll återkommer i utbildningen

nämnts, ökat såväl vid Linnéuniversitetet som nationellt. Programrådet diskuterar studentantalet regelbundet, framförallt inför nämndens beslut om programutbud och platser, samt vid genomgång av genomförda fokussamtal och i samband med analys av programvärderingar och Linnébarometern.

Studentstöd

Studenter som avväger att avbryta sina studier har möjlighet till ett samtal med studie- och yrkesvägledare. I förekommande fall kan ett samtal leda till att studenten blir kvar på utbildningen eller tar ett studieuppehåll. I de fall studenten väljer att avbryta sina studier ber vägledaren studenten att fylla i en avbrottsblankett för att synliggöra olika orsaker till studieavbrott. Studieavbrott beror inte sällan på att studenten redan har ett arbete som är svårt att kombinera studierna med, men även orsaker som att studenten anger att hen har valt fel utbildning eller har svårigheter att klara av utbildningen hänförs.

För studenter med funktionsvariationer finns på lärosätet möjligheten att erhålla pedagogiskt stöd under studietiden. Stödåtgärderna är individuella och syftar till att studenter med olika funktionsvariationer ska komma i en jämförbar situation med studenter utan någon funktionsvariation. Studenter som är i behov av pedagogiskt stöd ansöker om detta via den nationella webbportalen www.nais.uhr.se. Med ansökan bifogas ett medicinskt intyg som styrker funktionsvariationen. Samordnaren på Studerandeavdelningen har därefter ett kartläggande samtal med studenten, vilket mynnar ut i ett beslut om pedagogiskt stöd samt rekommendation om anpassning i studiesituationen. Exempel på stödåtgärder/anpassningar är anteckningsstöd, kurslitteratur i anpassat format samt anpassad examination. Andra anpassningar kan vara tillgång till portabel hörslinga. Studenten ansvarar för att i god tid informera berörda lärare om de pedagogiska stödåtgärderna och rekommendationer gällande examinationsform. Samordnaren på studerandeavdelningen utgör ett stöd i kontakten med lärare om studenten så önskar. Studenten avgör vilken personal som ska informeras. Det förekommer också att samordnaren involveras i planeringen av VFU.

Ett generellt stöd som erbjuds alla studenter vid lärosätet gäller studieteknik och handledning via Studieverkstaden. Där kan studenten få hjälp med planering av sina studier, lässtrategier och studieteknik. Studenters i vissa fall begränsade förmåga att uttrycka sig i skrift är ett utvecklingsområde som ägnas uppmärksamhet. NLU har tillsammans med Studieverkstaden tagit fram skriften "Liten guide för akademiskt skrivande", utarbetat ett ramverk för hur progressionen i det akademiska skrivandet ska kunna säkras och påbörjat fortbildning av lärare för utveckling av kunskap och samsyn om studenters skrivande (och läsande). I programmet har det genomförts ett utvecklingsarbete där mentorerna i en av uppgifterna i 1YL001 fick extra resurser för att genomföra språklig granskning och kommentera studenters skrivande. Alla studenter har möjlighet att via Universitetsbiblioteket gratis ladda ner talsyntes- och rättstavningsprogram. Dessutom ordnar Studenthälsan gruppaktiviteter om exempelvis prokrastinering och att våga tala. Till slut kan nämnas att utbildningen har tydliga rutiner för de fall där studenter riskerar att underkännas under VFU. Kommunikation mellan VFU-handledare, besökande lärare, examinator, studievägledare och VFU-koordinator upprättas med syftet att ge studenten tydlig vägledning – från eventuellt underkännande till om-VFU.

Analys och värdering

Programrådets årliga yrkeslärardag, där samtlig undervisande personal bjuds in leder till en mer gemensam syn på programmet och ger även uppslag och idéer för att kunna utveckla och förbättra programmet. Dessutom ordnar programkoordinatorerna, innan höstens kursstart, möten med dem som är involverade i det första respektive andra året av programmet. Det handlar om berörd personal på kansliet för lärarutbildning, lärare och mentorer i kursen, kursansvariga samt examinatorer. På dessa möten diskuteras vad som eventuellt är utvecklat och förändrat i programmet sedan tidigare, vilka lärdomar som bör tas från föregående års genomförande av berörda kurser, etc. Utrymme lämnas även för frågor från dem som på olika sätt kommer att medverka i programmet.

I anslutning till de fokussamtal som genomförs när en kurs avslutas och en annan kurs påbörjas i programmet förs, som nämnts, anteckningar. Innehållet i dessa anteckningar skickas ut och stäms av med de

studenter som var närvarande och läggs efter eventuella justeringar ut till samtliga studenter i kursgruppen på den lärplattform som används i programmet. Innehållet i de årsberättelser som tas fram utgör ett viktigt stöd i programmet genom att bilda underlag för utvecklingsfrågor och resursfördelning från NLU. Troligen skulle dessa kunna spela en ännu större roll om innehållet i desamma på ett mer systematiskt sätt kommunicerades till studenterna så att utbildningen därigenom mer explicit kan få deras uppfattningar och perspektiv på programmet och dess utveckling.

Studentperspektiv

Bedömningsgrund:

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Beskrivning

Studentperspektivet och studenternas möjlighet till att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande och till inflytande i utbildningen kan beskrivas i följande fyra punkter: 1 Studenternas formella inflytande, 2 Studenternas tillgång till information, 3 Studenternas möjlighet att ge uttryck för kritik gällande utbildningens genomförande, 4 Studenternas informella inflytande/delaktighet i utbildningens direkta genomförande.

På alla nivåer inom lärosätet utövas 1) *studenternas formella inflytande*. De är representerade i Universitetsstyrelsen, i samtliga fakultetsstyrelser, i anställningsnämnder, etc. I NLU finns tre studentrepresentanter och i programrådet för yrkesläroprogrammet finns två studeranderepresentanter. Närvaro i programrådet innebär inte enbart delaktighet i beredning och beslutsfattande, utan även vid revideringar av kursplaner. Det har dock över tid varit svårt att få studentrepresentanter till programrådet och i nuläget är en av dessa platser vakant.

När det gäller 2) *studenternas tillgång till information* är detta en förutsättning för att de ska kunna ta en aktiv roll i att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Utbildningssamordnaren för programmet vid Kansliet för lärarutbildning ansvarar för att studenterna vid studiestarten får en grundlig information om utbildningens organisering, olika organ och vilket stöd som finns. För att underlätta för studenterna samlas denna information, liksom styrdokument som exempelvis utbildningsplaner och VFU-dokument på en särskild programsida för programmet på lärplattformen MyMoodle. Alla kurser i programmet har en sida, där studenterna hittar information om exempelvis schema (tillgängligt senast en månad före kursstart), studiehandledningar och kontaktuppgifter till kursansvariga och examinatorer. Utbildningssamordnaren utgör en viktig kontaktperson, särskilt inledningsvis i utbildningen. Dessutom utgör mentorer, kursansvariga och programkoordinatorerna viktiga informationskällor under utbildningens gång.

Angående 3) *studenternas möjlighet att ge uttryck för kritik* gällande utbildningens genomförande ges, som tidigare nämnts, systematisk möjlighet för studentåterkoppling såväl på kursnivå (kursvärderingar) som på programnivå (programvärdering och Linnébarometer), samt efter utbildningen (nationell alumnvärdering). Utöver detta har studenterna i varje "årskull" sedan år 2016 beretts möjlighet att inom sig utse 6-8 representanter för att i samband med kursavslutningar genomföra fokusgruppsamtal med ledamöter i programrådet, främst med programkoordinatorerna. Dessa samtal bidrar konstruktivt i arbetet med att utveckla programmet och delger programkoordinatorer – eller andra ledamöter i programrådet ovärderliga studentfarenheter från olika delar av utbildningen.

I flera kursuppgifter har studenterna möjlighet till 4) *informellt inflytande/delaktighet i utbildningens direkta genomförande* på olika sätt, exempelvis vid invärderingen inför VFU där de själva väljer några mål som de ska fokusera under VFU-perioden samt när de själva väljer innehåll i projektarbeten. Det ökar studenternas delaktighet och förhoppningsvis även deras motivation att söka kunskap och att lära. Under kursernas gång uppkommer ibland situationer då studenterna informellt kommer med förslag till, exempelvis enskilda kursers eller seminariers upplägg och deadlines för inlämningar, vilket lärare och kursansvariga försöker att gå till mötes i den utsträckning det är möjligt och rimligt. Studenter har genom mentorskapet ofta en hög tillit till sin mentor, vilket innebär att mentorer till kursansvariga för fram idéer om kursutveckling grundade i enskilda studenters utsagor.

Exempelvis har studenterna enskilt och i samband med fokusgruppsamtal framfört synpunkter att vissa av dem har svårt att hitta material på kursernas lärplattformar. Även om sådana synpunkter delvis har varit möjliga att ta del av i kursvärderingarnas öppna svar – så har förståelsen av problematiken blivit tydligare i samtal med enskilda studenter och i fokusgruppsamtal. För närvarande pågår utvecklingsarbete inom programmet där IKT-pedagoger från båda fakulteterna deltar, något som förhoppningsvis kan bidra till en mer enhetlig (och logisk) struktur för de olika kurserna i programmet. I nuvarande planering är detta tänkt att kunna implementeras inför ht 2020. Som exemplet ovan visar kan sådana alternativa utvärderingar leda till omedelbar kvalitetshöjning men också till en mer långsiktig sådan.

Värdering och analys

Beskrivningarna ovan visar att det finns ett välutvecklat formellt system för studentinflytande inom ramen för programmet. Detta innebär inte enbart delaktighet i beredning och beslutsfattande, utan även vid framtagande/revideringar av kursplaner genom plats som ledamot i programrådet. Exempelen ovan visar även att studenterna ges (viss) möjlighet till ett formativt inflytande över den egna utbildningen. Detta styrks nedan dels av Linnébarometern 2017 där det återfinns tre påståenden om studenternas inflytande över utbildningen, dels av en enskild kursvärdering. Av resultaten i Linnébarometern framkommer att av de svarande studenter på programmet uppfattar 97 % att kursvärderingar har varit ett relevant sätt att lämna synpunkter på sin utbildning och i samma undersökning anger samtliga svarande att de har getts möjlighet att lämna in en kursvärdering i slutet av varje kurs. Det påståendet som på ett mest positivt sätt skiljer programmet ifrån såväl övriga lärarutbildningsprogram som ifrån resultatet på lärosätet i sin helhet gäller påståendet att resultaten från kursvärderingar som studenten lämnat in har återkopplats, där 88 % av studenterna på yrkesprogrammet svarar att det förhåller sig så. (Motsvarande svar från lärarprogrammet generellt är 28 % och ifrån lärosätet i sin helhet 26 %.) I kursvärderingar har studenten att ta ställning till påståenden om kommunikation och studenters inflytande. Vi har valt att lyfta fram resultat ifrån den senaste kursvärderingen av 1YL001 eftersom vi ser det som viktigt att ta reda på hur studenter inledningsvis upplever programmet, men även för att svarsfrekvensen tenderar att vara högre här än senare i programmet. Kursen genomfördes under hösten 2019 och studenterna avslutade den i januari 2020. Efter att studenterna hade genomgått den instämde 93 % av studenterna att de helt eller delvis var nöjda med *innehållet* i den information som gällde för kursen och svaret var detsamma när det gällde *tillgängligheten* i informationen. På påståendet att lärarna på kursen överlag har varit lyhörda och i sin undervisning tagit hänsyn till de delar av kursinnehållet som varit svåra att förstå för studenterna instämde 96 % helt eller delvis. När det gällde påståendet att lärarna på kursen överlag varit positiva till att föra en dialog om kursens upplägg instämde 91 % av studenterna. Beträffande påståendet om studenten hade haft möjlighet att få svar på eventuella frågor de haft om kursens innehåll instämde 96 % helt eller delvis.

I kurserna ges studenterna i varierande grad möjligheter att påverka upplägget på undervisningen. Kursplanerna styr inte bara mål och innehåll utan också undervisningsformer och examinationer, vilket påverkar möjligheterna för kursansvariga att samarbeta kring kursupplägget med studenterna under innevarande kurs. Vid undervisningstillfällena diskuterar studenter och lärare tillsammans pedagogiska dilemman och didaktiska överväganden vilka har relevans både i skolans verksamhet och i universitetets lärarutbildning. Ett öppet samtalsklimat innebär att mentorer och studenter talar med varandra. Dessa samtal, samt

när studenter skickar e-post och frågar om något som upplevs otydligt eller bidrar med synpunkter på utbildningen, ger mentorn/kursansvarig indikationer om när upplägget och uppgifterna behöver utvecklas. Ett konkret exempel som tidigare har nämnts berör kursvärderingarna. I flertalet kurser ställs – förutom de av lärosätet anmodade frågorna vid kursvärderingar – även ett antal frågor som mer explicit berör den aktuella kursens innehåll och genomförande, bl a den utformning som programmet har när det gäller mentors- och projektgrupper. Den information som studenterna här delar med sig påverkar utveckling av såväl enskilda kurser som programmet i sin helhet. Vid lärosätet pågår för närvarande ett arbete med att göra såväl kursvärderingar som den gemensamma Linnébarometern till effektivare och än mer användbara verktyg för lärares utveckling av undervisning.

Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund:

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Beskrivning

På övergripande nivå bidrar extern representation i NLU och i programråd till att styrning och utveckling sker i samklang med omgivningens krav och förväntningar. NLU har i uppdrag att samordna, utveckla och kvalitetssäkra regional samverkan inom förskole- och skolområdet vilket sker via Regionalt utvecklingscentrum (RUC). RUC hanterar samverkan med regionens skolhuvudmän samt nationella uppdrag via Skolverket. Ett exempel är det årliga arrangemanget Linnédialogen som samlar regionens skolchefer, forskare, programrådsledare, lärarutbildare för att diskutera angelägna skolutvecklingsfrågor nationellt och lokalt. RUC fungerar också som nav för NLU:s stöd till 22 skolrelaterade nätverk som leds av universitetets lärarutbildare. I dessa nätverk möts lärarutbildare och deltagare från skolväsendet. Genom nätverken kan exempelvis lärare som är ämnesföreträdare på sin skola få möjlighet till kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte. Nätverket för yrkeslärare har funnits sedan 2012 är en mötesplats för yrkeslärare och lärare och forskare på programmet. Vid träffarna diskuteras exempelvis frågor som kan kopplas till tyst kunskap, yrkeskunnande och hur detta kan synliggöras och hanteras i mötet mellan lärare och elev. Nätverk har en referensgrupp med verksamma yrkeslärare och rektor som planerar träffarna. Dessutom fungerar nätverket som en kontaktyta som lärosätet kan använda i forskningsändamål.

Lärare inom miljön yrkeskunnande och teknologi (YKT) har sedan 2013 på uppdrag av Skolverket arbetat med frågor om arbetsplatsförlagd utbildning (APL) rörande handledarutbildning och APL-utvecklarutbildning för verksamma yrkeslärare. Utbildningarna har bidragit till att programmet har fått ta del av aktuella frågor om arbetsplatsförlagt lärande – vilket i programmet utgör en central aspekt av arbetsliv och samverkan. Lärare inom programmet inbjuds att delta i denna verksamhet. Studenterna får ta del av aktuella riktlinjer om APL, exempelvis om APL-handledarnas roll i bedömning av APL.

Den för studenterna mest påtagliga samverkan och kontakten med arbetslivet i utbildningen sker genom VFU. I programmet utgör VFU:n inslag på flertalet kurser i programmet. VFU:n är den del av utbildningen där studenternas förberedelser inför arbetslivet ställs på sin spets. Det är därför av stor vikt att studenterna ges rika tillfällen att introduceras i yrket under ordnade former och med kvalificerad handled-

ning. I programmet har tidigare studenter medverkat som föreläsare, såväl de som idag är verksamma yrkeslärare som de som idag är doktorander. I referensgruppen för nätverket för yrkeslärare finns tidigare studenter som bidrar med att beskriva hur utbildningen har gett avtryck i deras lärargärning.

Lnu har en internationaliseringsprofil, med en tydlig ambition att öka utbytet med andra länder, avseende både lärarmobilitet och såväl inresande som utresande studenter. Inom lärarutbildningen har satsningar gjorts på att kvalitetssäkra utlands-VFU för studenterna och ett särskilt stödmaterial för detta har tagits fram. På yrkeslärarprogrammet har en strävan varit att koppla samman VFU utomlands med de samarbeten som många gymnasieskolor och andra utbildningsaktörer redan har upprättat med skolor utomlands, exempelvis var en student med sin VFU-skola på ett utbyte i Skottland. Hen kunde ändå delta på programmets kursträffar via Skype. En annan aspekt av internationalisering är det mångkulturella klassrummet. För att ge studenterna en god beredskap att handskas med mångkultur och flerspråkighet i skolan har det gjorts en programövergripande satsning på att stärka interkulturella aspekter av utbildningen. Ytterligare en förändring som starkt påverkar verksamheten i skolan är digitaliseringen av samhället. Utbildningen förbereder studenterna genom att dels använda digitala verktyg i utbildningen, dels undervisa om digitala verktyg och olika mediers roll för den pedagogiska verksamheten. Digitalisering återfinns med olika utgångspunkter som kursmål och kursinnehåll i flera av programmets kurser. Under VFU-perioderna ges studenterna möjlighet att ta del av de digitala redskap som används i skolans undervisning. I det projektorienterade arbetssättet kan studenterna knyta an till samtida förändringar, exempelvis sker detta i pågående projekt i 1YL005 där kursledningen i rådande läge rekommenderat studenterna att mer beakta distansundervisning och tillhörande digitala verktyg i sina kursutvecklingsprojekt.

Frågor om arbetsliv och samverkan återfinns förutom i VFU-inslagen i utbildningen, även explicit i några av programmets övriga kursmål. Exempel på dessa kursmål finns i flera kursplaner (se Tabell 9), men främst i 1YL004, *Yrkeskunnskap och yrkesdidaktik i arbetsliv och skola*, vilken i hög grad berör frågor om arbetsliv och samverkan.

Tabell 9. Exempel på kursmål med koppling till frågor om arbetsliv och samverkan.

Kurs	Kursmål
1YL003	- beskriva särdragen i det egna yrkeskunnskapet samt illustrera hur dess teoretiska och erfarenhetsgrundade aspekter kan beskrivas i relation till andra yrken och till yrkeslärande
1YL004	- beskriva och ge exempel på nationella och internationella arbetsmarknader och arbetsvillkor inom relevant yrkesfält, - beskriva och utveckla relationer mellan yrkesidentitet, yrkeskunnskap och yrkesdidaktik och ge konkreta exempel på yrkeskunnskap i koppling till skola och bransch - tillämpa ett flexibelt, utvecklingsinriktat och integrerat arbetssätt i samverkan mellan skola och arbetsliv - beskriva och använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten med särskilt fokus på kommunikation med olika aktörer såsom elever, vårdnadshavare och arbetsliv - utveckla och kunna tillämpa ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare - kommunicera och problematisera olika aspekter av värdegrundsfrågor såsom mänskliga rättigheter och hållbar utveckling i det pedagogiska arbetet
1YL005	- identifiera särdragen hos sin egen praktiska kunskap i analogi till exempel från andra yrken samt ansluta detta till ett yrkesdidaktiskt sammanhang - definiera ytterligare behov av kunskap och att vidareutveckla sin kompetens både i yrkesämnet och i det pedagogiska arbetet

I tabell 9 exemplifieras i utbildningen specifika kursmål i vilka studenterna ska beskriva, identifiera, tillämpa, utveckla och definiera aspekter som på olika sätt har bäring på frågor om arbetslivet. Allra mest tydligt kommer detta till uttryck i det projektarbete som genomförs i 1YL004, vilket tidigare har nämnts i examensmål 2. I nämnda kurs återfinns även en uppgift som behandlar villkor och förhållanden som finns i arbetslivet och på arbetsmarknaden, framförallt vad avser frågor om begreppet arbete och arbetsmiljö

med fokus på den arbetsmiljö som gäller inom studentens yrkesfält – och vilka konsekvenser det får för genomförandet av studentens undervisning. Det handlar bl a om lärarnas och övrig personals ansvar i systematiskt arbetsmiljöarbete, där studenten uppmanas ge exempel från både sitt yrke(-sområde) och från VFU-platsen. I kursen behandlas även interkulturalitet och hållbar utveckling i form av en föreläsning som har formen av ett så kallat omvänt klassrum, där studenterna får möjlighet att ställa frågor för att kunna utveckla den skriftliga individuella uppgift som utgör uppgiftens examination. I 1YL003 sker loggboksskrivande och dialogseminarium för att fördjupa studenternas kunskap om yrkeskunnande och yrkeslärande. I seminariet handlar det om att föra en dialog och ha ett erfarenhetsutbyte om att såväl lära av sina misstag som av yrkesutövning som har fallit väl ut under VFU-perioden eller i arbetet som lärare. Dessutom kan nämnas exempel ifrån 1YL005 där VFU:n med loggboksskrivande och modellen för invärdering och utvärdering utgör en viktig grund för att stärka förståelsen för såväl det egna som andras yrken och yrkesvillkor. Arbetet med kompetensutveckling i anslutning till projektet beskrivs i anslutning till examensmål 3. Det projektorienterade arbetssätt som används i programmet utgör även på ett mer generellt plan ett viktigt komplement för studenternas samverkan, eftersom det innebär att studenter med olika yrkesbakgrunder arbetar i samverkan. Projekten genomförs även med intentionen att kunna realiseras som utvecklingsarbete i gymnasieskolan/vuxenutbildningen vilket har skett vid flera tillfällen, exempelvis en "närvarotrappa" för att minska ogiltigt frånvaro bland gymnasieelever.

Värdering och analys

Översynen visar att det på lärosätet finns det en beredskap att möta samtida förändringar. Två pågående utvecklingsarbeten, vilka finansieras av NLU får här utgöra exempel på detta. Ett arbete fokuserar utveckling av studenters digitala kompetens i yrkesutövningen och omfattar tolkning av vad de nya formuleringarna i skolans läro- och kursplaner kan betyda i praktiken, vilka krav de ställer på lärare samt avser ge förslag på insatser som behövs inom lärarutbildningen. Ett annat arbete handlar om utveckling av interkulturell kompetens och om skolan i det mångkulturella samhället. Utifrån resultaten från en genomförd utredning om vilken interkulturell kompetens blivande lärare behöver, kommer fortsatt arbete fokusera på implementering av lärandemål, examinationer samt progressionslinjer i samtliga lärarutbildningsprogram.

En aspekt som är central för yrkeslärarprogrammet vad avser samverkan är den indelning av studenter i olika gruppkonstellationer som görs. Studenter med olika yrkesinriktningar, olika erfarenheter, olika kunskaper, etc, återfinns i samma mentorsgrupp under hela programmet. Det skapar en tillhörighet och en trygghet som bidrar till ett gott samverkans klimat. Dessutom samverkar studenter med olika inriktning i gruppuppgifter, såsom projektarbeten – vilket också bidrar till samverkan.

En analys av ovanstående visar att yrkeslärarprogrammet vid en sammantagen bedömning förbereder studenterna för kommande arbetsliv. Genom varierade undervisnings- och examinationsformer behandlas frågor om som gör att programmet kan anses utformat och genomförs på sådant sätt att det är användbart och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet och att det sker relevant samverkan med det omgivande samhället. Detta styrks också av de kursvärderingar som har genomförts under de avslutande kurserna i programmet. I kursvärdering för studenter som avslutade sin utbildning våren 2017 svarade 95 % att kursinnehållet i mycket eller ganska hög grad knutit an till deras kommande yrkesutövning, vad gäller såväl undervisningens som examinationernas innehåll.